KOMISIJAS LĒMUMS (ES) 2019/422

(2018. gada 20. septembris)

par valsts atbalstu SA 36112 (2016/C) (ex 2015/NN), ko īstenojusi Itālija par labu Neapoles ostas pārvaldei un *Cantieri del Mediterraneo S.p.A.*

(izziņots ar dokumenta numuru C(2018) 6037)

(Autentisks ir tikai teksts itāļu valodā)

(Dokuments attiecas uz EEZ)

EIROPAS KOMISIJA,

ņemot vērā Līgumu par Eiropas Savienības darbību (turpmāk tekstā "LESD") un jo īpaši tā 108. panta 2. punkta pirmo daļu,

ņemot vērā Līgumu par Eiropas Ekonomikas zonu un jo īpaši tā 62. panta 1. punkta a) apakšpunktu,

pēc uzaicinājuma ieinteresētajām personām iesniegt piezīmes saskaņā ar iepriekš minētajiem noteikumiem ([1]) un ņemot vērā iesniegtās piezīmes,

tā kā:

1. PROCEDŪRA

(1) Komisija 2006. gada martā pieprasīja informāciju no Itālijas iestādēm par iespējamo valsts atbalstu *Cantieri del Mediterraneo S.p.A.* ("*CAMED*") saistībā ar plānotajiem būvdarbiem sausajā dokā, kas atrodas Neapoles ostā (sausais doks Nr. 3). Pēc tam, kad 2006. gada 3. aprīlī tika saņemta Itālijas iestāžu atbilde, Komisija nerīkojās un neizmeklēja šo lietu atbilstīgi Itālijas piezīmēm un Komisijas dienesti iekšēji izbeidza lietu, jo tika uzskatīts, ka šis atbalsts neietver valsts atbalstu. Itālija Komisijai nekad netika oficiāli paziņojusi par attiecīgajiem pasākumiem.

(2) 2013. gada 21. janvārī kāds kuģu remonta uzņēmums, kas strādā Neapoles ostā, pauda bažas par finansējumu, ko Itālijas valsts sektora iestādes piešķīrušas trim ieguldījumu projektiem, kuri, kā tiek apgalvots, laikposmā no 2006. līdz 2014. gadam tika veikti saistībā ar renovācijas darbiem trijos sausajos dokos (*bacini di carenaggio*), kurus uz koncesijas līguma pamata izmanto *CAMED*. Lieta tika reģistrēta kā SA.36112 (2013/CP) – Iespējamais atbalsts par labu *Cantieri del Mediterraneo*. 2013. gada 27. jūnijā sūdzības iesniedzējs sniedza Komisijai papildinformāciju.

(3) Komisija 2013. gadā laikposmā no 28. februāra līdz 12. jūnijam pieprasīja no Itālijas iestādēm informāciju, ņemot vērā sūdzības iesniedzēja apgalvojumus.

(4) 2013. gada 21. oktobrī Komisijas dienesti paziņoja sūdzības iesniedzējam savus sākotnējos konstatējumus par iespējamo valsts atbalstu *CAMED* un informēja sūdzības iesniedzēju, ka, balstoties uz tajā laikā pieejamo informāciju, iespējamie pasākumi šķietami nebija atbalsts LESD 107. panta 1. punkta izpratnē, jo šķietami nepastāvēja *CAMED* esoša priekšrocība. Komisijas dienesti paskaidroja, ka šajā posmā nav pazīmju, ka operatora līmenī ir ticis piešķirts darbības atbalsts, jo *CAMED* šķietami nebija atbrīvots no izmaksām, kas tam parasti būtu jāsedz savā ikdienas pārvaldības darbā vai parastās darbības gaitā.

(5) Laikposmā no 2013. gada 19. novembra līdz 2015. gada 10. februārim sūdzības iesniedzējs iesniedza papildu informāciju. Jo īpaši sūdzības iesniedzējs pauda bažas, ka minētie pasākumi ir nelikumīgs ieguldījumu atbalsts Neapoles ostas pārvaldei (NOP) un nelikumīgs darbības atbalsts *CAMED*. Komisijas dienesti 2014. gada 17. jūnijā un 14. novembrī un 2015. gada 12. martā no Itālijas iestādēm pieprasīja papildinformāciju, un Itālijas iestādes uz šiem pieprasījumiem atbildēja 2014. gada 1. augustā un 3. un 29. septembrī un 2015. gada 11. februārī un 10. jūnijā. Tā kā pieejamā informācija liecināja, ka publiskais finansējums jau ir ticis piešķirts, Komisijas dienesti 2015. gada 4. jūnijā informēja Itāliju, ka minētie pasākumi tiks reģistrēti kā nelikumīgs atbalsts (2015/NN) – Ieguldījumu atbalsts Neapoles ostas pārvaldei un *Cantieri del Mediterraneo S.p.A.*, un tiks piemēroti Padomes Regulas (EK) Nr. 659/1999 ([2]) III nodaļā paredzētie procesuālie noteikumi.

([1]) OV C 369, 7.10.2016., 78. lpp.

([2]) Padomes 1999. gada 22. marta Regula (EK) Nr. 659/1999, ar ko nosaka sīki izstrādātus noteikumus Līguma par Eiropas Savienības darbību 108. panta piemērošanai (OV L 83, 27.3.1999., 1. lpp.). Šī regula ir atcelta ar Padomes 2015. gada 13. jūlija Regulu (ES) 2015/1589, ar ko nosaka sīki izstrādātus noteikumus Līguma par Eiropas Savienības darbību 108. panta piemērošanai (OV L 248, 24.9.2015., 9. lpp.).

(6) 2015. gada 21. septembrī Komisijas dienesti tikās ar Itālijas iestāžu pārstāvjiem, un Komisija 2015. gada 7. oktobrī pieprasīja papildinformāciju; uz to Itālijas iestādes sniedza atbildi 2015. gada 9. novembrī. 2015. gada 11. novembrī Komisijas dienesti tikās ar sūdzības iesniedzēju.

(7) 2016. gada 28. jūnija vēstulē Komisija informēja Itālijas iestādes par savu lēmumu sākt LESD 108. panta 2. punktā noteikto procedūru attiecībā uz minēto atbalstu.

(8) Komisijas lēmums par procedūras sākšanu (turpmāk tekstā "lēmums par procedūras sākšanu") tika publicēts *Eiropas Savienības Oficiālajā Vēstnesī* ([3]) 2016. gada 7. oktobrī. Komisija aicināja ieinteresētās personas iesniegt savas piezīmes par minēto atbalstu un pasākumiem.

(9) Komisija saņēma piezīmes no divām ieinteresētajām personām: *CAMED* un sūdzības iesniedzēja. Komisija nosūtīja ieinteresēto personu piezīmes Itālijas iestādēm un deva tām iespēju atbildēt. Itālijas piezīmes tika saņemtas 2017. gada 12. janvāra vēstulē.

(10) Komisija 2017. gada 9. un 16. novembrī nosūtīja Itālijai papildu jautājumus, uz kuriem Itālija atbildēja 2017. gada 24. novembrī.

2. ATBALSTA DETALIZĒTS APRAKSTS

2.1. Atbalsta priekšvēsture un tā saņēmēji

(11) Neapoles osta atrodas Kampānijas reģionā, un to pārvalda NOP.

(12) Neapoles ostā ir trīs sausie doki (sausie doki Nr. 1, Nr. 2 un Nr. 3), kuri pieder valstij, un divi peldošie doki (doki Nr. 5 un Nr. 6), kuri pieder privātiem operatoriem.

(13) Sausos dokus Nr. 1, Nr. 2 un Nr. 3 kuģu remonta veikšanas nolūkā izmanto *CAMED*, kā arī būtībā jebkurš cits kuģu remonta uzņēmums atbilstīgi "Noteikumiem par kuģu remonta doku izmantošanu Neapoles ostā" ([4]), kas pieņemti 2002. gadā un vēlāk grozīti (turpmāk tekstā "2002. gada noteikumi") ([5]). Kā norāda Itālijas iestādes, visi Neapoles ostas sausie doki ir jādara pieejami ikvienam ieinteresētajam lietotājam (piem., citiem kuģu remontētājiem), pamatojoties uz konkrētiem iepriekš noteiktiem un objektīviem noteikumiem.

(14) Itālijas iestādes paskaidroja, ka pēc tam, kad pagājušā gadsimta beigās viens no tolaik lielākajiem kuģu būves nozares operatoriem *Fincantieri Group* pieņēma lēmumu aiziet no Neapoles ostas, doki atradās ļoti sliktā stāvoklī. Tolaik *CAMED* ([6]) darbojās Neapoles ostā kā uzņēmums, kas ostā veic remontdarbus, pamatojoties uz zemes koncesijas aktu, kas bija spēkā no 1909. līdz 2008. gadam. Kā norāda Itālijas iestādes, *CAMED* piekrita veikt ieguldījumus šajā teritorijā, ja NOP īstenotu vairākus strukturālus ieguldījumus sausajos dokos Nr. 1, Nr. 2 un Nr. 3. Pēc *CAMED* pieprasījuma, ko tas iesniedza NOP 1999. gadā, NOP piekrita veikt būvdarbus sausā doka Nr. 3 modernizēšanai un pielāgošanai izmantošanai derīgā stāvoklī ("2001. gada līgums") ([7]).

(15) 2001. gadā *CAMED* lūdza NOP atļauju veikt dokos vairākus būvdarbus apmaiņā pret esošās zemes koncesijas pagarināšanu (*concessione demaniale*) par 40 gadiem. Pēc *CAMED* pieprasījuma NOP saskaņā ar Itālijas tiesību normām sāka administratīvo procesu par zemes koncesijas līguma piešķiršanu ([8]). NOP 20 dienas (2002. gadā – no 18. janvāra līdz 6. februārim) publicēja pašvaldības reģistrā un savā reģistrā *CAMED* lūgumu par zemes koncesijas piešķiršanu kopā ar attiecīgo darījumdarbības plānu. Publikācijā ieinteresētās personas tika aicinātas iesniegt savus apsvērumus vai alternatīvus priekšlikumus. Saskaņā ar procedūru gadījumā, ja ir iesniegti iebildumi vai sūdzības, lēmumu par koncesijas piešķiršanu pieņem kompetentais ministrs.

(16) Tā kā NOP pēc *CAMED* lūguma publicēšanas nesaņēma nekādus apsvērumus, tā piešķīra *CAMED* zemes koncesijas aktu (*atto di concessione demaniale*) Nr. 125, kas datēts ar 2004. gada 29. jūliju ("2004. gada koncesija"), par triju sauso doku ekspluatāciju un izmantošanu, nosakot pienākumu darīt tos pieejamus visiem ieinteresētajiem lietotājiem (piem., citiem kuģu remontētājiem) saskaņā ar 2002. gada noteikumiem. *CAMED* piekrita

([3]) Sk. 1. zemsvītras piezīmi.
([4]) *Regolamento per l'esercizio dei bacini di carenaggio*. http://porto.napoli.it/wp-content/uploads/2015/05/RegolamentoBacini.pdf
([5]) Pēdējie grozījumi noteikumos izdarīti 2012. gadā. http://porto.napoli.it/wp-content/uploads/2015/06/Ordinanza_N.6_03-04-2012.pdf
([6]) Itālijas iestādes paskaidroja, ka šim uzņēmumam vairākkārt ir veikta korporatīvā reorganizācija un tas vairākas reizes ir mainījis nosaukumu. Vienkāršības labad šajā lēmumā šā uzņēmuma apzīmēšanai tiek izmantots nosaukums *CAMED*, pat ja tas iepriekš ir saukts citādi (*Bacini Napoletani S.p.A.*).
([7]) 2001. gada 12. jūnija vienošanās (*Convenzione*) starp Neapoles ostas pārvaldi un *Bacini Napoletani S.p.A.* (t. i., *CAMED*). Saskaņā ar 2001. gada līgumu *CAMED* apkalpo sauso doku Nr. 3 vismaz kopš 1959. gada.
([8]) Jūras kodeksa (*Codice navale*) 36. pants un Jūras kodeksa noteikumu (*Regolamento per l'esecuzione del codice della navigazione marittima*) 18. pants.

izbeigt iepriekšējo zemes koncesiju, kas bija spēkā kopš 1909. gada. Saskaņā ar 2004. gada koncesiju *CAMED*, sākot no 2003. gada 28. jūlija, ir tiesības ekspluatēt un izmantot sausos dokus 30 gadus prasīto 40 gadu vietā apmaiņā pret ikgadēju zemes lietošanas nodevu, ko aprēķina, pamatojoties uz fiksētiem juridiskajiem parametriem (EUR/m²), un katru gadu koriģē atbilstīgi inflācijai saskaņā ar ministra 1995. gada 15. novembra dekrētu. Tālāk dotajā 1. tabulā ir norādīts laikposmā no 2004. līdz 2017. gadam samaksātās zemes lietošanas nodevas apmērs.

1. tabula

Koncesijas maksas

(EUR)

Gads	Ikgadējā koncesijas maksa
2004	124 117
2005	103 300
2006	139 900
2007	147 800
2008	146 341
2009	154 392
2010	149 148
2011	153 321
2012	159 071
2013	143 671
2014	142 178
2015	132 664
2016	133 658
2017	133 257

(17) Saskaņā ar 2004. gada koncesijas 1. punktu šīs koncesijas ilgums pieļauj veikt iepriekšējo ieguldījumu amortizāciju un īstenot jaunu *CAMED* ieguldījumu programmu, kuras vērtība ir 24 miljoni EUR (47 662 miljoni Itālijas liru) ([9]). Saskaņā ar 2004. gada koncesiju *CAMED* arī sniedza garantiju (*cauzione*) 275 000 EUR apmērā attiecībā uz koncesijā paredzētajām saistībām.

(18) Saskaņā ar 2004. gada koncesijas 3. punktu NOP arī apņēmās veikt strukturālus būvdarbus teritorijā, kas 2006. gadā tika piešķirta *CAMED*, konkrētāk: i) pielāgot doku Nr. 1 un Nr. 2 sūknēšanas iekārtu; ii) izbūvēt jaunu sertificētu sausā doka kesonu (*barche porte*) dokiem Nr. 1, Nr. 2 un Nr. 3; iii) rekonstruēt doka Nr. 2 sienas (*paramenti*) un pamatu (*platea*); iv) veikt krastmalu (*banchine*) un sienu strukturālo rekonstrukciju dokam Nr. 2 un krastmalai 33.b.

(19) Pēc lēmuma par procedūras sākšanu pieņemšanas Itālijas iestādes precizēja, ka *CAMED* veica ieguldījumus 24 610 420 EUR apmērā saskaņā ar 2004. gada koncesiju un papildu ieguldījumus par summu 17 931 075 EUR līdz 2016. gadam.

2.2. **Sūdzības iesniedzēja apgalvojums par valsts atbalstu**

(20) Pirmajā iesniegumā sūdzības iesniedzējs apgalvoja, ka *CAMED* saņēma atbalstu abos līmeņos: a) kā operators (t. i., sauso doku pārvaldnieks), jo tika samazinātas izmaksas par infrastruktūras renovāciju (darbības atbalsts); un ii) kā infrastruktūras lietotājs (t. i., kā kuģu remontētājs), jo infrastruktūru, kurai principā būtu jābūt pieejamai visiem darījumdarbības galalietotājiem saskaņā ar nediskriminējošiem noteikumiem, faktiski izmantoja tikai *CAMED*. Sūdzībā bija ietverti arī apgalvojumi saistībā ar pretmonopola aspektiem, kas nav būtiski šā lēmuma kontekstā un par kuriem 2014. gada 24. jūlijā tika pieņemts atsevišķs sūdzības iesniedzējam adresēts lēmums.

([9]) 2004. gada koncesijā noteiktā ieguldījumu summa patiešām ir 24 miljoni EUR, nevis 24 000 EUR, kā norādīts lēmumā par procedūras sākšanu.

(21) Kā norāda sūdzības iesniedzējs, *CAMED* gūtā priekšrocība izriet no šādu būvdarbu veikšanas (turpmāk tekstā "darbība"):

1) 1. darbība: dažu doka Nr. 3. daļu strukturālā renovācija (atbalsta summa: 12 928 537 EUR);

2) 2. darbība: doku Nr. 1 un Nr. 2 sūknēšanas iekārtu pielāgošana, dokam Nr. 2 blakus esošo mola sienu atjaunošana (atbalsta summa: 23 170 000 EUR);

3) 3. darbība: doka Nr. 3 iekšējā mola (*Molo Cesario Console*) remonts un pastiprināšana (atbalsta summa: 13 000 000 EUR).

(22) 2013. gada 19. novembrī sūdzības iesniedzējs iesniedza iesniegumu, kurā paplašināja savu sūdzību, apgalvojot, ka atbilstīgi Komisijas lietu izskatīšanas praksei ([10]) var secināt, ka darbība piešķīra atbalstu NOP. Kā apgalvo sūdzības iesniedzējs, atbalsts pastāv arī koncesionāra (*CAMED*) līmenī, jo koncesija netika piešķirta publiskā, atvērtā, pārredzamā un nediskriminējošā konkursa procedūrā. Sūdzības iesniedzējs papildus uzsvēra, ka nav nekādu pierādījumu par to, ka *CAMED* maksātā zemes lietošanas nodeva varētu izslēgt jebkādu priekšrocību. Kā norāda sūdzības iesniedzējs, metodika, kas valsts tiesību aktos paredzēta zemes lietošanas nodevas noteikšanai (sk. 16. apsvērumu), neļauj atspoguļot infrastruktūras pieaugušo vērtību pēc varbūtējās darbības, jo minētā nodeva tiek noteikta kā fiksēta summa, kas izteikta EUR uz kvadrātmetru.

(23) 2015. gada 1. oktobrī sūdzības iesniedzējs iesniedza arī sarakstu, kurā uzskaitīti NOP lēmumi (*delibere no. 308/2015, no. 181/2015, no. 233/2015, no. 277/2015, no. 279/2015, no. 281/2015, no. 293/2015, no. 302/2015*) par sausajos dokos veicamajiem būvdarbiem, – kā pierādījumu, ka tika pārkāpts stāvokļa saglabāšanas pienākums.

2.3. **Itālijas piezīmes par varbūtējo valsts atbalsta pasākumu/ieguldījumu projekta finansējums un juridiskais pamats**

(24) Pirms lēmuma par procedūras sākšanu pieņemšanas Itālijas iestādes precizēja, ka 2006. gadā tika pabeigta tikai daļa no sausā doka Nr. 3 renovācijai paredzētajiem būvdarbiem – pēc publiskā iepirkuma procedūras veikšanas (1. darbība), savukārt būvdarbi, kurus bija paredzēts veikt ar 2. un 3. darbību, tajā laikā nebija pabeigti. Faktiski pilnībā tika izpildīta tikai viena daļa no visa projekta, par kuru bija panākta vienošanās ar *CAMED* 2001. gada līgumā un 2004. gada koncesijā.

(25) Kā norāda Itālija, juridiskās tiesības saņemt finansējumu NOP bija piešķirtas jau 1998. gadā saskaņā ar Likuma Nr. 413/1998 9. pantu, kurā paredzēts, ka Transporta un kuģniecības ministrija (turpmāk tekstā "ministrija") pieņem programmu attiecībā uz ieguldījumu veikšanu ostās, pamatojoties uz pieprasījumiem, kurus iesniegušas ostu iestādes ([11]). Šķiet, ka ieguldījumu veikšanas programma tika pieņemta ar diviem ministrijas izdotiem dekrētiem un vēlāk tika grozīta. Pirmajā dekrētā, kas izdots 1999. gada 27. oktobrī ([12]) ("ministra 1999. gada 27. oktobra dekrēts"), ir uzskaitītas 20 ostas, kas gūst labumu no valsts finansējuma, bet ar otro dekrētu ([13]) ("ministra 2001. gada 2. maija dekrēts") šis saraksts tiek papildināts līdz 25 ostām. Balstoties uz šiem dekrētiem, ostu iestādes tiek pilnvarotas aizņemties līdzekļus vai lūgt īstenot citas finanšu operācijas par kopējo summu 100 miljardi Itālijas litu (aptuveni 51 miljons EUR). Ministrija katru gadu atmaksātu minētos līdzekļus, veicot tiešus maksājumus attiecīgajām finanšu iestādēm ([14]). Tāpēc, kā norāda Itālija, pasākumi par labu NOP tika piešķirti 1998. gadā ar Likumu Nr. 413/1998.

(26) Pēc lēmuma par procedūras sākšanu pieņemšanas Itālijas iestādes iesniedza papildu precizējumus par Itālijas valsts un NOP ieguldījumu summām.

1. darbība

(27) Itālijas iestādes norādīja, ka saistībā ar 1. darbību būvdarbi sākās 2002. gada 21. oktobrī un tika pabeigti 2006. gada 24. janvārī. Izmaksas, kas bija radušās laikā, kad tika pieņemts šis lēmums, ir 12 859 854,50 EUR.

([10]) Sūdzības iesniedzējs cita starpā atsaucās uz Komisijas 2012. gada 19. decembra Lēmumu valsts atbalsta lietā Nr. SA.34940 (N/2012) – Itālija – *Porto di Augusta* (OV C 77, 15.3.2013., 1. lpp.).

([11]) "*Per la realizzazione di opere infrastrutturali di amplimento, ammodernamento e riqualificazione dei porti, il Ministero dei trasporti e della navigazione adotta un programma sulla base delle richieste delle autorità portuali o, laddove non istituite, delle autorità marittime, sentite le regioni interessate*."

([12]) *Decreto 27 ottobre 1999 Adozione del programma di opere infrastrutturali di ampliamento, ammodernamento e riqualificazione dei porti.* (*GU Serie Generale n.10 del 14-01-2000*).

([13]) *Decreto 2 maggio 2001 Ripartizione delle risorse di cui all'art. 9 della legge n. 413 del 1998, rifinanziate dall'art. 54, comma 1, della legge n. 488 del 1999 e dall'art. 144, comma 1, della legge n. 388 del 2000 per la realizzazione di opere infrastrutturali di ampliamento, l'ammodernamento e riqualificazione dei porti.* (*GU Serie Generale n.199 del 28-08-2001*).

([14]) Papildu finansējums vēlāk tika piešķirts arī ar Likuma Nr. 488/1999 54. panta 1. punktu, Likuma Nr. 388/2000 144. panta 1. punktu un Likuma Nr. 166/2002 36. pantu.

2. darbība

(28) Minēto 2. darbību līdzfinansē ministrija par summu 14 971 621,41 EUR. Tomēr maksājumu 5 498 378,59 EUR apmērā, ko NOP daļēji apmaksā avansā un pēc tam ministrija atlīdzina ar naudas līdzekļu dotācijām, minētā ministrija nav veikusi.

(29) Attiecībā uz 2. darbību NOP nodrošināja pašu resursus 2 700 000 EUR apmērā (2016. gada 22. marta *Delibera 89/2016*) un 5 830 000 EUR apmērā (2017. gada 31. maija *Delibera 175/2017*).

(30) Būvdarbi saistībā ar 2. darbību tika sākti 2012. gada 5. novembrī un vēl nav pabeigti. Izmaksas, kas bija radušās laikā, kad tika pieņemts šis lēmums, ir 11 192 515,79 EUR. Tiek lēsts, ka kopējās izmaksas saistībā ar šo darbību būs 29 000 000 EUR.

3. darbība

(31) Visbeidzot, 3. darbība daļēji tiek finansēta no NOP pašu resursiem (5 091 000 EUR, kas piešķirti ar 2014. gada 24. decembra *Delibera* 356/2014).

(32) 2017. gada decembrī būvdarbi saistībā ar 3. darbību vēl nebija sākušies (tiesības veikt būvdarbus tika piešķirtas 2017. gada 19. jūlijā) un bija radušās izmaksas 6 880,50 EUR apmērā. Tiek lēsts, ka kopējās izmaksas saistībā ar šo darbību būs 15 900 000 EUR.

(33) Kopējās ieguldījumu projekta (proti, visu triju darbību) izmaksas ir 57 759 874,5 EUR, un šī summa tika sadalīta trijās daļās, kā parādīts 2. tabulā.

2. tabula

Plānotie publiskie ieguldījumi

Darbība	Summas	Apmaksāts?	Maksājuma datums	Plānotās ieguldījuma izmaksas
1. Dažu doka Nr. 3. daļu strukturālā renovācija	9 760 629,57	Jā	8.1.2003. 21.12.2004. 14.7.2005. 26.10.2005. 12.12.2011.	12 859 854,50
	3 099 224,93	Jā	31.12.2002. 26.4.2004. 19.4.2005. 6.10.2005. 24.4.2006.	
2. Doku Nr. 1 un Nr. 2 sūknēšanas iekārtu pielāgošana, dokam Nr. 2 blakus esošo mola sienu atjaunošana	8 300 000,00	Jā	4.8.2006. 27.12.2006. 29.12.2006.	29 000 000,00
	6 671 621,41	Jā	1.9.2011. 22.3.2013. 17.12.2014.	
	2 700 000,00 (NOP pašu ieguldījums)	Jā	23.3.2016.	
	5 498 378,59 (avansā apmaksā NOP, atlīdzina Itālijas valsts)	Nē	Nav attiecināms	
	5 830 000,00 (NOP pašu ieguldījums)	Jā	31.5.2017.	

Darbība	Summas	Apmaksāts?	Maksājuma datums	Plānotās ieguldījuma izmaksas
3. Doka Nr. 3 iekšējā mola remonts un pastiprināšana	10 809 000,00	Jā	18.11.2014.	15 900 000
	5 091 000,00 (NOP pašu ieguldījums)	Jā	24.12.2014.	
Kopējais NOP finansējums				13 621 000,00
Kopējais Itālijas valsts finansējums				**44 138 854,50**
Kopā				**57 759 854,50**

(34) Ņemot vērā iepriekš minēto, Itālijas valsts jau piešķirtais vai atvēlētais finansējums šim projektam bija 44 138 854,50 EUR. Tas galvenokārt tika sniegts kā ministrijas veikta NOP saņemto aizdevumu tieša atmaksāšana finanšu iestādēm, kā arī tiešas dotācijas par labu NOP no Itālijas valsts budžeta. Itālijas iestādes paskaidroja, ka atlikušo summu 13 621 000 EUR apmērā (no tās 2 700 000 EUR un 5 830 000 EUR saistībā ar 2. darbību un 5 091 000 EUR – saistībā ar 3. darbību) NOP nodrošināja no saviem pašu resursiem, kas bija uzkrāti ostas pārvaldības saimnieciskās darbības īstenošanas kontekstā.

2.4. **Procedūras sākšanas pamatojums**

(35) Komisija 2016. gada 28. jūnijā pieņēma lēmumu sākt formālu izmeklēšanu attiecībā uz minētajiem pasākumiem, lai izvērtētu šaubas par to, vai šie pasākumi ir valsts atbalsts LESD 107. panta 1. punkta nozīmē un vai tie ir saderīgi ar iekšējo tirgu.

2.4.1. *Šaubas par atbalsta, kas sniegts NOP, esību*

(36) Komisija lēmumā par procedūras sākšanu ieņēma provizorisku nostāju, ka pasākumi ir valsts atbalsts LESD 107. panta 1. punkta izpratnē, jo NOP saņēma valsts resursus tās komerciāli izmantoto kuģu remonta iekārtu uzlabošanai. NOP kā struktūra, kas veic saimniecisko darbību īpašnieka, proti, Itālijas valsts vārdā, var tikt atzīta par uzņēmumu. Tādēļ šis pārvedums šķietami ir valsts resursu pārvedums un ir attiecināms uz valsti.

(37) Turklāt, kā minēts lēmumā par procedūras sākšanu, publiskais finansējums šķietami piešķir NOP selektīvu ekonomisku priekšrocību. Komisija apšaubīja, vai NOP ir pienākums īstenot sabiedrisko pakalpojumu saistības (turpmāk tekstā "SPS"), kas ir skaidri noteiktas un atbilst četriem kumulatīvajiem *Altmark* nosacījumiem. Pakalpojumam, ko sniedz NOP, (t. i., kuģu remonta iekārtu noma pret atlīdzību) nav nekādu īpašu pazīmju, salīdzinot ar cita veida saimniecisko darbību. Komisija apšaubīja, vai i) NOP faktiski pastāv pienākums īstenot SPS un šīs saistības ir skaidri definētas; ii) parametri, uz kuru pamata tiek aprēķināta kompensācija, ir tikuši iepriekš objektīvi un pārredzami noteikti; iii) kompensācija nepārsniedz summu, kas nepieciešama, lai atlīdzinātu izdevumus, kuri radušies, izpildot SPS, ņemot vērā atbilstošos rēķinus un paredzot saprātīgu peļņu par šo saistību izpildi; iv) uzņēmums ir izvēlēts, pamatojoties uz publiskā iepirkuma procedūru, vai izmaksas par SPS izpildi ir ierobežotas līdz parasta uzņēmuma (labi vadīta un pienācīgi nodrošināta ar transportlīdzekļiem, lai varētu izpildīt nepieciešamās publisko pakalpojumu prasības) izmaksām.

(38) Komisija provizoriski uzskatīja, ka ieguldījumu projekts ļaus NOP turpināt saimniecisko darbību – sauso doku iznomāšanu, kas ir konkurencei un tirdzniecībai Savienības līmenī atvērta nozare, un ka pasākums var izkropļot konkurenci un ietekmēt Savienības iekšējo tirdzniecību.

(39) Komisija lēmumā par procedūras sākšanu konstatēja, ka tad, ja pasākumi tiktu uzskatīti par valsts atbalstu, netiktu pārkāpts LESD 345. pants, kurā noteikts privāto un publisko struktūru neitralitātes princips. Komisija provizoriski norādīja, ka pasākumu uzskatīšana par valsts atbalstu šķietami nediskriminē publiskos īpašniekus, jo arī privātīpašniekiem, kas veic to pašu darījumdarbību, būtu jāsagatavo *ex ante* darījumdarbības plāns, un viņi veiktu ieguldījumus tikai tad, ja tie saskaņā ar šo plānu būtu rentabli. Citos gadījumos gan publiskie īpašnieki, gan privātīpašnieki potenciāli varētu saņemt saderīgu atbalstu, ja tiek ievēroti visi nosacījumi, kas paredzēti valsts atbalsta noteikumos, kurus piemēro kuģu būves nozarei.

(40) Turklāt lēmumā par procedūras sākšanu Komisija provizoriski ieņēma nostāju, ka attiecīgie pasākumi nevar tikt atzīti par pastāvošo atbalstu Regulas (ES) 2015/1589 (turpmāk tekstā "Procedūras regula") 1. panta b) punkta nozīmē, jo publiskais atbalsts kuģu būves un kuģu remonta iekārtām tika uzskatīts par valsts atbalstu jau pirms sprieduma lietā *Leipzig Halle*.

2.4.2. *Šaubas par atbalsta, kas sniegts CAMED, esību*

(41) Attiecībā uz iespējamo atbalstu, kas sniegts *CAMED*, Komisija lēmumā par procedūras sākšanu norādīja, ka publiskais atbalsts NOP to daļēji atbrīvoja no tādu ieguldījumu izmaksu veikšanas, kas jebkuram citam tirgū esošam kuģu remonta iekārtu īpašniekam būtu jāmaksā pilnībā, tādējādi ļaujot NOP iekasēt zemākas nodevas no *CAMED*.

(42) Attiecīgie pasākumi ir attiecināmi uz valsti (t. i., tos piešķīra NOP, kas ir daļa no valsts pārvaldes, pat ja konkrētā struktūra ir juridiski autonoma no citām valsts sektora iestādēm). Turklāt Komisija lēmumā par procedūras sākšanu konstatēja, ka, nodrošinot sausos dokus *CAMED* rīcībā, iespējams, zem tirgus vērtības, NOP varētu būt atteikusies no valsts līdzekļiem.

(43) Tā kā nav notikusi konkursa procedūra un tā kā zemes lietošanas nodeva, kuru *CAMED* maksā NOP, tika aprēķināta, balstoties uz fiksētiem juridiskajiem parametriem, Komisija provizoriski uzskatīja, ka NOP un *CAMED* savstarpējās līgumattiecības var radīt *CAMED* iespējamu ekonomisku priekšrocību, kas pārsniedz tirgus apstākļus, jo renovēti sausie doki tiek piedāvāti par cenu, kas, iespējams, ir zemāka par tirgus cenu. Turklāt, pat ja varētu pieņemt, ka *CAMED* veica atsevišķus ieguldījumus apmaiņā pret darbības pabeigšanu, nebija nekā, kas liecinātu, ka to ieguldījumu vērtība, kurus *CAMED* veica par labu NOP, kopā ar zemes lietošanas nodevu atbilst tās darbības vērtībai, kuru NOP veikusi par labu *CAMED*. Tādēļ Komisija aicināja Itālijas iestādes un trešās personas iesniegt piezīmes par šiem provizoriskajiem secinājumiem.

(44) Lēmumā par procedūras sākšanu Komisija apšaubīja, vai attiecībā uz pasākumiem par labu *CAMED* ir kumulatīvi izpildīti četri *Altmark* nosacījumi.

(45) Komisija arī atzīmēja, ka minētie pasākumi varēja izkropļot konkurenci un ietekmēt Savienības iekšējo tirdzniecību.

2.4.3. *Šaubas par atbalsta saderību*

(46) Attiecībā uz saderību Komisija provizoriski uzskatīja, ka sausie doki nav transporta infrastruktūra, bet gan kuģubūvētavu ražošanas iekārtas, jo tos izmanto kuģu būves vai kuģu remonta, nevis transporta vajadzībām. Tādēļ minēto atbalstu nevarēja tieši vērtēt saskaņā ar LESD 107. panta 3. punkta c) apakšpunktu kā ieguldījumu atbalstu, kas veicina transporta infrastruktūru.

2.4.3.1. Atbalsta, kas sniegts NOP, saderība

(47) Komisija pauda šaubas par atbalsta, kas sniegts NOP, saderību saskaņā ar 2011. gada Nostādnēm par pakalpojumiem ar vispārēju tautsaimniecisku nozīmi (PVTN nostādnēm) un valsts atbalsta noteikumiem kuģu būves nozarei, kas bija piemērojami katra pasākuma piešķiršanas laikā. Komisija lēmumā par procedūras sākšanu provizoriski ieņēma nostāju, ka minētā piešķiršana principā notika laikā, kad katrs no ieguldījumiem tika iekļauts ieguldījumu programmā, pamatojoties uz ostu iestāžu pieprasījumu. Komisija uzskatīja, ka šajā ziņā informācija bija nepietiekama, un aicināja Itāliju iesniegt attiecīgo informāciju par katra pasākuma/darbības piešķiršanas datumu.

(48) Tomēr Komisija apšaubīja, vai attiecīgie pasākumi ir pilnībā saderīgi, jo atbalsta intensitāte šķietami pārsniedza maksimālo pieļaujamo atbalsta intensitāti attiecībā uz reģionālo ieguldījumu atbalstu kuģu būves iekārtām (uz ko ir dota atsauce vēlākajās nostādnēs) neatkarīgi no konkrētā datuma, kad tika piešķirts katrs pasākums, un saskaņā ar šādiem dokumentiem, kas varētu būt saderības pamats, kuru piemēro atbalstam kuģu būves nozarē:

— Padomes Regula (EK) Nr. 1540/98 ([15]), kas bija spēkā no 1999. gada 1. janvāra līdz 2003. gada 31. decembrim,

([15]) Padomes 1998. gada 29. jūnija Regula (EK) Nr. 1540/98, ar ko izveido jaunus noteikumus par kuģu būves atbalstu (OV L 202, 18.7.1998., 1. lpp.).

— 2004. gada Nostādnes par valsts atbalstu kuģu būvei, kas sākotnēji tika piemērotas no 2004. gada 1. janvāra līdz 2006. gada 31. decembrim, bet vēlāk to piemērošanas termiņš tika divreiz pagarināts – līdz 2008. gada 31. decembrim un līdz 2011. gada 31. decembrim ([16]),

— 2011. gada Nostādnes par valsts atbalstu kuģu būvei ([17]), kas bija piemērojamas nepaziņotajam atbalstam, kurš piešķirts pēc 2011. gada 31. decembra. Šo nostādņu piemērošanas termiņš tika pagarināts līdz 2014. gada 30. jūnijam ([18]),

— Reģionālā atbalsta pamatnostādnes 2014.–2020. gadam, kuras piemēro no 2014. gada 1. jūlija ([19]).

(49) Tā kā Itālija nesniedza informāciju, kas nepieciešama, lai varētu skaidri noteikt piešķiršanas datumu, Komisija nevarēja veikt pilnu saderības novērtējumu, jo nebija iespējams noteikt pareizo juridisko pamatu. Komisija lēmumā par procedūras sākšanu atzīmēja, ka nevar izslēgt, ka vismaz daļu no minētajiem pasākumiem var atzīt par saderīgiem saskaņā ar attiecīgajiem valsts atbalsta noteikumiem, un aicināja Itālijas iestādes iesniegt saderības analīzi attiecībā uz katru pasākumu.

2.4.3.2. Atbalsta, kas sniegts *CAMED*, saderība

(50) Komisija apšaubīja pasākumu, kas saistīti ar varbūtējo atbalstu *CAMED*, saderību 2011. gada PVTN nostādņu izpratnē.

(51) Tomēr, tā kā Komisija nevarēja pilnībā izslēgt, ka vismaz daļu no pasākumiem par labu NOP varētu atzīt par saderīgiem saskaņā ar attiecīgajiem valsts atbalsta noteikumiem, kas bija piemērojami kuģu būves nozarei minēto pasākumu piešķiršanas laikā, netika izslēgts, ka šāds novērtējums varētu ietekmēt arī saderības novērtēšanu attiecībā uz atbalstu par labu *CAMED*. Komisija aicināja Itālijas iestādes iesniegt saderības analīzi attiecībā uz katru pasākumu (saistībā ar *CAMED*), balstoties uz piemērojamajām tiesību normām, atkarībā no katra pasākuma piešķiršanas datuma.

3. ITĀLIJAS IESNIEGTĀS PIEZĪMES

3.1. **Piezīmes par lēmumu par procedūras sākšanu**

(52) Itālijas iestādes uzskata, ka ar lēmumu par procedūras sākšanu tiek pārkāpti Savienības tiesību aktu primāro avotu noteikumi, kā arī vispārējie principi par labu pārvaldību, juridisko noteiktību, tiesisko paļāvību un efektīvu tiesību aizsardzību tiesā. Itālija apgalvo, ka jebkāds Komisijas lēmums faktiski atceltu iepriekšējo lēmumu par lietas izbeigšanu, kuru Komisija pieņēma 2006. gadā ([20]).

(53) Itālija arī apgalvo, ka procesa pabeigšana saprātīgā termiņā ir vispārējs Savienības tiesību princips ([21]) un tas liedz Komisijai pēc saviem ieskatiem pagarināt tādas izmeklēšanas sākotnējo posmu, kas uzsākta pēc tam, kad saņemta sūdzība par varbūtēju atbalstu, par kuru nav ticis paziņots, ja vien šāds pasākums nav bijis nelikumīgs ([22]). Itālijas iestādes uzskata, ka šajā procesā tas tā nav.

(54) Itālijas iestādes atsaucas uz Procedūras regulas 16. panta 1. punktu, saskaņā ar kuru Komisija neprasa atbalsta atgūšanu, ja tas būtu pretrunā ar kādu Savienības tiesību vispārēju principu.

3.1.1. *Par atbalsta, kas sniegts NOP, esību*

(55) Attiecībā uz atbalsta, kas sniegts NOP, esību Itālija paskaidroja, ka ostu iestādes nav uzņēmumi, bet gan ar saimniecisko darbību nesaistītas publiskas struktūras (*enti pubblici non economici*), kurām piemēro publisko tiesību normas (piem., Likumu Nr. 84/1994 – Itālijas pamatlikumu par ostām) ([23]). Valsts ostu iestādēm piemīt administratīva, organizatoriska, regulatīva, budžeta un finanšu neatkarība. Itālijas valsts ir institucionāli pilnvarojusi ostu iestādes valsts vārdā un vienīgi publiskajās interesēs īstenot Itālijas ostu pārvaldības, regulatīvās un kontroles funkcijas. Tāpēc ostu iestādes komerciāli neizmanto valstij piederošos īpašuma aktīvus, bet tikai pārvalda tos, īstenojot tām piešķirtās institucionālās pilnvaras.

([16]) OV C 317, 30.12.2003., 11. lpp. Sk. arī Komisijas paziņojumu attiecībā uz Valsts atbalsta programmas kuģu būvei termiņa pagarināšanu (OV C 260, 28.10.2006., 7. lpp.) un Komisijas paziņojumu attiecībā uz Nostādņu par valsts atbalstu kuģu būvei termiņa pagarināšanu (OV C 173, 8.7.2008., 3. lpp.).
([17]) OV C 364, 14.12.2011., 9. lpp.
([18]) Sk. Komisijas paziņojumu par kuģu būves valsts atbalsta nostādņu piemērošanas termiņa pagarināšanu (OV C 357, 6.12.2013., 1. lpp.).
([19]) OV C 209, 23.7.2013., 1. lpp.
([20]) Sk. Tiesas rīkojumu *SFEI*, C-222/92, ECLI:EU:C:1994:396.
([21]) Sk. Tiesas spriedumu *Aristrain*/Komisija, T-156/94, ECLI:EU:T:1999:53.
([22]) Sk. Tiesas spriedumu *Athinaïki Technikí*Komisija, C-362/09 P, ECLI:EU:C:2010:783.
([23]) Sk. *Legge 28 gennaio 1994, n. 84: Riordino della legislazione in materia portuale, Gazzetta Ufficiale n.28 del 4-2-1994 – Supplemento Ordinario n. 21.*

(56) Itālijas iestādes apgalvo, ka ostu iestādes nepiedāvā preces vai pakalpojumus nevienā tirgū un tādēļ neveic saimniecisko darbību. Saskaņā ar Likuma Nr. 84/1994 6. pantu ostu iestādes nevar tieši vai netieši veikt ostas darbības ([24]). Turklāt ar likumu ir noteikts, ka Itālijas ostu pārvaldību veic tikai tā ostas iestāde, kas ir atbildīga par attiecīgo teritoriju. Tāpēc, kā norāda Itālija, īstenojot institucionālās pilnvaras attiecībā uz Itālijas ostu pārvaldību, ostu iestādes nerīkojas konkurencei atvērtā tirgū, jo i) šo darbību nevar veikt neviena cita persona un ii) tām ir aizliegts veikt saimniecisko darbību konkurencei atvērtās nozarēs.

(57) Kā norāda Itālijas iestādes, zemes lietošanas nodeva (*canone demaniale*) nav kompensācija par saimnieciska pakalpojuma sniegšanu, bet drīzāk atlīdzība par publiskā īpašuma privātu aizņemšanu. Minētās nodevas iekasēšana valsts vārdā ir daļa no ostu iestādēm piešķirtajām institucionālajām pilnvarām.

(58) Kā norāda Itālijas iestādes, attiecīgo darbību par saimniecisku darbību varētu kvalificēt tikai tad, ja ostu iestādes komerciālās nodevas varētu noteikt neatkarīgi un aprēķināt saskaņā ar tirgus vērtībām ([25]). Taču šajā gadījumā minētā nodeva ir noteikta ar ministra Dekrētu Nr. 595/1995, pamatojoties uz fiksētiem parametriem, kas saistīti ar tā īpašuma teritoriju, attiecībā uz kuru ir piešķirta koncesija. Visas Itālijas ostu iestādes piemēro nodevas visām koncesijām neatkarīgi no tā, kādam nolūkam koncesionārs plāno izmantot konkrēto teritoriju, un neatkarīgi no iespējamās peļņas vai zaudējumiem. Tāpēc minētā nodeva ir daļa no kopējā nodokļu sloga, kas uzlikts struktūrām, kuras darbojas uz valstij piederošas zemes, ne tikai kuģu būves nozarē. Turklāt Itālijas iestādes norāda, ka minēto nodevu nevar noteikt, balstoties uz tirgus vērtību, jo attiecībā uz publisko aktīvu īpašuma tiesībām un/vai pārvaldību tirgus nepastāv.

(59) Itālija papildus paskaidro, ka minētie pasākumi nebija selektīvi, jo būvdarbi Neapoles ostas sausajos dokos ir viens no daudzajiem ieguldījumiem, kurus Itālijas valsts ir veikusi tai piederošajos aktīvos un kuri ir saistīti ne tikai ar ostām. Itālijas valsts finansē daudzu un dažādu publiskā īpašumā esošu aktīvu specifisko uzturēšanu, un to vidū (saskaņā ar Navigācijas kodeksu un Civilkodeksu) ir arī Itālijas ostas, tostarp mūra doki.

(60) Turklāt tāds publiskais finansējums būvdarbu veikšanai nolūkā paplašināt, modernizēt un uzlabot ostas, kuru piešķir, pamatojoties uz Likumu Nr. 413/1998 (un pārfinansē saskaņā ar Likumiem Nr. 388/2000 un Nr. 166/2002), ir pieejams visām Itālijas ostu iestādēm ([26]). Sauso doku Nr. 1, Nr. 2 un Nr. 3 specifiskā uzturēšana nav *ad hoc* lēmums par ieguldījumu, bet gan iekšējs līdzekļu pārvedums valsts sektora iestādei atbilstīgi valsts tiesību sistēmai, kas paredz, ka ostas ir valsts īpašums un par to pārvaldību atbild valsts. Itālijas iestādes apgalvo, ka Komisija uz LESD 107. panta pamata nevar apstrīdēt pasākumus, kas ir nevis selektīvi, bet gan vispārīgi, un ar kuriem tiek paustas atsevišķu dalībvalstu ekonomiskās un rūpniecības politikas izvēles.

(61) Attiecībā uz iespējamo ekonomisko priekšrocību par labu NOP – Itālijas iestādes uzskata, ka saskaņā ar Likumiem Nr. 84/1994 un Nr. 112/1998 ([27]) specifiskos renovācijas darbus veic īpašnieks, proti, Itālijas valsts, nevis infrastruktūras pārvaldītājs. Tāpēc specifisko uzturēšanas izmaksu publiska finansēšana nemazina ostas iestādei uzlikto slogu un nerada tai nekādas priekšrocības.

(62) Turklāt, kā norāda Itālija, NOP nerodas ekonomiskas priekšrocības, jo pasākumi ir nepieciešami PVTN izpildei, proti, sauso doku pārvaldībai (atbilstīgi tam, kādas pilnvaras ir piešķirtas un kādi aizliegumi ir noteikti ostas iestādei ar Likumu Nr. 84/1994). Kā norāda Itālija, šī darbība, ko veic visas Itālijas ostu iestādes, valsts tiesību aktos ir skaidri aprakstīta kā tāda, kas ietilpst PVTN darbības jomā. Tāpēc minētie pasākumi nepiešķir NOP nekādu selektīvu priekšrocību, salīdzinot ar citām Itālijas ostu iestādēm.

([24]) Saskaņā ar šo likumu Itālijas ostu iestāžu galvenās funkcijas ir: a) ostā veikto komerciālo un rūpniecisko darbību plānošana, koordinēšana un reklamēšana; b) atvērtās piekļuves pārvaldība attiecībā uz infrastruktūru un telpām; c) ostas darbību, kuru mērķis ir sniegt vispārējas nozīmes pakalpojumus ostas lietotājiem par samaksu, nodošana trešām personām un kontrole.

([25]) Itālijas iestādes atsaucas uz Tiesas spriedumu *Aéroports de Paris*/Komisija, T-128/98, ECLI:EU:T:2000:290. Kā norāda Itālija, nepieciešams un neaizstājams priekšnoteikums tam, lai nodevu atzītu par komerciālu un darbību – par saimniecisku, ir tāds, ka infrastruktūras pārvaldītājs var brīvi noteikt tās nodevas apmēru, kuru tas pieprasa no potenciālajiem lietotājiem.

([26]) Kā norāda Itālija, atbilstīgi nacionālajam plānam attiecībā uz Itālijas ostu uzlabošanu, pieņemot Likumu Nr. 413/1998, valsts iestādes ir piešķīrušas finansējumu infrastruktūras būvdarbu veikšanai, lai paplašinātu, modernizētu un uzlabotu ostas, pilnvarojot ostu iestādes veikt ieguldījumus ostu infrastruktūras būvdarbos par kopējo summu aptuveni 50 miljoni EUR gadā.

([27]) Saskaņā ar Likuma Nr. 84/1994 5. pantu un Likumdošanas dekrēta Nr. 112/1998 104. pantu vienīgi Itālijas valstij ir ekonomiskais apgrūtinājums veikt tādas tai publiski piederošas infrastruktūras specifiskus pārstrukturēšanas būvdarbus, kuras vienīgā īpašniece ir valsts.

(63) Itālijas iestādes atsaucas uz LESD 26. protokolu, ar ko valstu iestādēm ir piešķirta plaša rīcības brīvība PVTN jomā, un uzskata, ka Komisijas loma aprobežojas tikai ar acīmredzamu kļūdu kontroli. Kā norāda Itālija, PVTN darbība nav ne infrastruktūras iznomāšana pret atlīdzību, ne tas, ka NOP tieši izmanto infrastruktūru, lai veiktu kuģu būves darbības. PVTN darbības joma ir Itālijas ostu iestādēm ar Likumu Nr. 84/1994 noteiktās saistības pārvaldīt sausos dokus Itālijas valsts vārdā, jo īpaši pienākums nodrošināt šo valstij piederošo aktīvu specifisko uzturēšanu saskaņā ar sabiedrības interesēm.

(64) Valsts piešķirtais publiskais finansējums sauso doku Nr. 1, Nr. 2 un Nr. 3 remontam neradīja NOP nekādas priekšrocības, jo tas bija tikai resursu pārvedums publiskajā sfērā tādu konkrētu funkciju veikšanai, kuras valsts piešķīrusi ostu iestādēm, vai – alternatīvi – to izmaksu atmaksāšanai, kas NOP radušās, pildot saistības, kuras ar Likumu Nr. 84/1994 ir noteiktas visām Itālijas ostu iestādēm.

(65) Attiecībā uz renovācijas darbiem Itālijas iestādes paskaidroja, ka publiskais finansējums nepārsniedz to, kas ir stingri nepieciešams, lai atmaksātu NOP radušās izmaksas. Būvdarbu veikšanas līgumu slēgšanas tiesības tika piešķirtas, balstoties uz publisku konkursa procedūru (un tā rezultātā izmaksas tika samazinātas, salīdzinot ar sākotnēji aplēstajām izmaksām). Turklāt *CAMED* ir veicis būtiskus ieguldījumus papildus NOP veiktajiem – par summu, kas pārsniedz 40 miljonus EUR.

(66) Attiecībā uz institucionālo uzdevumu pārvaldīt ostas valsts vārdā – Itālija arī norādīja, ka saskaņā ar Navigācijas kodeksa 28. un 29. pantu, kā arī Civilkodeksa 822. un 823. pantu šo uzdevumu nevar uzticēt citām struktūrām, kas nav ostu iestādes, vēl jo mazāk – izmantojot konkursa procedūru. Turpretī attiecīgo valstij piederošo aktīvu koncesija tika piešķirta *CAMED* saskaņā ar valsts tiesību normām ([28]) konkurenci nodrošinošā un nediskriminējošā veidā, ievērojot arī Savienības principus.

(67) Itālija arī apgalvo, ka minētie pasākumi neizkropļoja konkurenci un neietekmēja tirdzniecību starp dalībvalstīm. Itālijas ostu nozare nav liberalizēta, tāpēc Itālijas ostu iestādes nedarbojas konkurencei atvērtā nozarē. Kā norāda Itālijas iestādes, Komisija lēmumā par procedūras sākšanu kļūdaini klasificējusi darbību par "iznomāšanu", nevis "koncesijas piešķiršanu uz valsts aktīviem". Atšķirībā no nomnieka, kas nomā kādu aktīvu, koncesionāram ir jāievēro sabiedrības intereses un jāpakļaujas ostas iestādes pārbaudēm saskaņā ar publisko tiesību normām.

(68) Turklāt Itālija apgalvo, ka Komisija nav ņēmusi vērā to, ka dalībvalstis ostas pārvalda atšķirīgi. Tā kā Savienības līmenī nepastāv vienota pieeja, Itālija izvēlējās ostu nozares pārvaldību saglabāt publiskajā pārziņā. Tāpēc, tā kā Itālijas ostu nozare nav liberalizēta un ostu iestādes nedarbojas konkurencei atvērtā nozarē, Itālija norāda, ka minētie pasākumi neizkropļoja konkurenci un neietekmēja tirdzniecību starp dalībvalstīm LESD 107. panta 1. punkta nozīmē.

(69) Itālijas iestādes uzskata, ka, atzīstot minētos pasākumus par valsts atbalstu, tiktu pārkāpts LESD 345. pants, kurā noteikts privāto un publisko struktūru neitralitātes princips. Privāts īpašnieks savos aktīvos varētu veikt neierobežotus ieguldījumus, savukārt valsts ieguldījumi tās infrastruktūrā vienmēr veidotu valsts atbalstu. Itālijas iestādes nepiekrīt Komisijas sākotnējam apsvērumam, ka privāti īpašnieki parasti veiktu tikai rentablus ieguldījumus (piem., ieguldījumus tēla uzlabošanai).

(70) Itālija arī norāda, ka saskaņā ar LESD 345. pantu ar Savienības tiesību aktiem dalībvalstīm nevar uzdot veikt privatizāciju vai pieprasīt pārdot aktīvus, kurus dalībvalsts izvēlējusies saglabāt kā publisku īpašumu, jo īpaši tad, ja nepastāv kopēji pasākumi nozares liberalizācijai. Jebkāda cita interpretācija būtu vispārējā vienlīdzīgas attieksmes principa pārkāpums, jo saskaņā ar to vienāda attieksme pret būtiski atšķirīgiem faktiem ir nelikumīga.

(71) Komisija arī nevar liegt dalībvalstīm veikt šādu aktīvu uzturēšanu. Tiesības uzturēt savus aktīvus darbspējīgā stāvoklī un nodrošināt to efektīvu darbību ir būtiskākais elements īpašumtiesībās, kuras tagad aizsargā arī Eiropas Savienības Pamattiesību harta – tiesību pamatavots, kas ir saistošs arī Savienības iestādēm.

([28]) Koncesija tika piešķirta saskaņā ar Jūras kodeksa (*Codice navale*) 36. pantu un Jūras kodeksa noteikumu (*Regolamento per l' esecuzione del codice della navigazione marittima*) 18. pantu.

(72) Saistībā ar minēto pasākumu atzīšanu par pastāvošo atbalstu Itālija norāda, ka Komisija provizoriskajos secinājumos, kas 2013. gadā tika nosūtīti sūdzības iesniedzējam, norādīja, ka attiecīgie sausie doki ir daļa no valstij piederoša jūras īpašuma. Itālijas iestādes norāda, ka līdz sprieduma pieņemšanai lietā *Leipzig Halle* arī pati Komisija uzskatīja, ka ieguldījumi infrastruktūrā, tostarp ostu teritorijās, ir darbība, kas neietilpst LESD 107. panta darbības jomā. Laikā, kad tika pieņems lēmums par būvdarbu veikšanu Neapoles ostas dokos Nr. 1, Nr. 2 un Nr. 3 (t. i., pirms 2001. gada), publisks atbalsts infrastruktūrai parasti netika uzskatīts par atbalstu, bet drīzāk bija vispārēji pasākumi, kas izriet no valsts suverenitātes attiecībā uz ekonomikas politiku, zemes plānošanu un attīstību.

(73) Itālijas iestādes atsaucas arī uz Paziņojumu par atbalsta jēdzienu ([29]), kurā norādīts, ka pirms *Aéroports de Paris* sprieduma pastāvējušās neskaidrības dēļ publiskās iestādes varēja leģitīmi uzskatīt, ka pirms minētā sprieduma piešķirtais publiskais finansējums infrastruktūrai nav uzskatāms par valsts atbalstu un ka līdz ar to par šādiem pasākumiem nav jāpaziņo Komisijai. Tāpēc Itālija uzskata, ka šos pasākumus nevar apšaubīt, pamatojoties uz valsts atbalsta noteikumiem, ņemot vērā tiesiskās noteiktības un tiesiskās paļāvības principu ([30]).

(74) Attiecībā uz lēmumā par procedūras sākšanu izklāstīto Komisijas provizorisko secinājumu, ka valsts atbalsts kuģu būves un kuģu remonta iekārtām vienmēr ir ticis uzskatīts par valsts atbalstu (pat pirms sprieduma lietā *Leipzig Halle*), Itālijas iestādes izteica šādas piezīmes. Kā norāda Itālija, Komisija lēmumā par procedūras sākšanu nepareizi atsaucas uz Komisijas Lēmumu 94/374/EK ([31]). Itālija norāda, ka saskaņā ar minēto lēmumu dažādi publiskā atbalsta pasākumi, lai palīdzētu "kuģu remonta iekārtām sausajā dokā", varētu ietilpt LESD 107. panta darbības jomā. Tāpēc minētais lēmums attiecās uz "iekārtām", t. i., ostu virsbūvēm (pārvietojamām struktūrām, celtņiem utt.), kas pieder atsevišķiem koncesionāriem, nevis uz valstij piederošo ostu infrastruktūru. Minētajā lēmumā ir skaidri noteikts, ka i) publiskais finansējums struktūrai, kas pārvalda Itālijas ostu, "ir saistīts ar reģionālās infrastruktūras pārvaldību un tādēļ nav valsts atbalsts" un ii) pasākumi "publiskas struktūras izveidotas infrastruktūras finansēšanai (..) nevar tikt uzskatīti par valsts atbalstu" LESD 107. panta 1. punkta nozīmē, apstiprinot, ka līdz spriedumam lietā *Leipzig Halle* pati Komisija uzskatīja, ka ieguldījumi infrastruktūrā, tostarp ostu teritorijās, ir darbība, kas neietilpst LESD 107. panta darbības jomā.

(75) Itālija atkārtoti uzsver argumentu, ka Itālijas ostu iestādes nedarbojas konkurencei atvērtā tirgū. Saskaņā ar iedibināto judikatūru atbalsts, ko īsteno neliberalizētos tirgos, ir pastāvošais atbalsts, ko var atzīt par nesaderīgu tikai *ex nunc*, un tādēļ tas nav jāatmaksā.

3.1.2. *Par atbalsta, kas sniegts CAMED, esību*

(76) Attiecībā uz varbūtējo atbalstu *CAMED* Itālijas iestādes paskaidroja, ka saskaņā ar Itālijas tiesību aktiem ārkārtas būvdarbu veikšana sauso doku renovācijai ietilpst īpašnieka (t. i., valsts), nevis infrastruktūras operatora pienākumos. Līdzīgi tam, kā tas ir nomas līguma gadījumā, par parasto būvdarbu veikšanu atbild operators, savukārt īpašniekam ir jānodrošina, ka attiecīgā infrastruktūra joprojām ir piemērota lietošanai, kuru drīkst veikt operators saskaņā ar koncesijas līgumu visā minētā līguma darbības laikā. Pēc koncesijas perioda beigām minētā infrastruktūra paliks valsts īpašumā. Kā norāda Itālijas iestādes, tas attiecas ne vien uz *CAMED* piešķirto 2004. gada koncesiju, bet uz visām koncesijām saistībā ar valsts īpašumu lietošanu un darbību ([32]).

(77) Tāpēc Itālija apgalvo, ka minēto pasākumu darbības joma ir vispārēja un transversāla, jo atbilstīgi publiskajam modelim, saskaņā ar kuru Itālijas likumdevējs ir organizējis ostu nozari, katra Itālijas ostas iestāde (ne tikai NOP) vienmēr ir saņēmusi un turpina saņemt publisko finansējumu, kas paredzēts infrastruktūras būvdarbu finansēšanai valstij piederošos aktīvos. No minētā izriet, ka visi uzņēmumi (ne tikai *CAMED*), kas darbojas visu Itālijas ostu (ne tikai Neapoles) teritorijās un visās ekonomikas nozarēs (ne tikai kuģu būvē), ir "guvuši labumu"

([29]) Komisijas paziņojums par Līguma par Eiropas Savienības darbību 107. panta 1. punktā minēto valsts atbalsta jēdzienu (OV C 262, 19.7.2016., 1. lpp.).

([30]) Itālija norāda, ka spriedumā *Aéroports de Paris* bija aprakstīta lidostu pārvaldība, nevis infrastruktūras būvniecība kā saimnieciskā darbība. Tāpēc ir nepieciešams vismaz atsaukties uz spriedumu lietā *Leipzig Halle*. Itālijas iestādes turpina iebilst pret šā sprieduma transponēšanu ostu nozarē, jo pastāv ļoti liels risks, ka, to piemērojot, valsts atbalsta noteikumu piemērošanas jomā tiktu ietverta visa dalībvalstu ekonomiskā un rūpniecības politika ostu nozarē, un tas no dalībvalstu viedokļa nelabvēlīgi ietekmētu Savienības un dalībvalstu atbildības relatīvās jomas.

([31]) Sk., piem., Komisijas 1994. gada 2. februāra Lēmumu 94/374/EK par Sicīlijas reģionālo Likumu Nr. 23/1991 par ārkārtas palīdzību rūpniecības nozarei un Sicīlijas reģionālā Likuma Nr. 8/1991 5. pantu par jo īpaši *Sitas* finansēšanu (OV L 170, 5.7.1994., 36. lpp.).

([32]) Itālijas iestādes ir arī norādījušas līdzīgu situāciju piemērus, kad citi koncesionāri, kas strādā Neapoles ostā, ir parakstījuši līdzīgus līgumus, saskaņā ar kuriem būvdarbus, kas veikti dažādos infrastruktūras objektos, ir finansējusi ostas iestāde. Konkrētāk, Itālijas iestādes šajā gadījumā atsaucas uz ostas iestādes parakstītu koncesijas līgumu ar sūdzības iesniedzēju attiecībā uz kuģu būves darbību veikšanu Neapoles ostā, saskaņā ar kuru par (parasto) uzturēšanas darbu veikšanu ir atbildīgs koncesionārs, savukārt ostas iestāde ir piekritusi finansēt jauna doka būvniecību (specifisku darbu).

no "atbalsta", kas ir identisks tam, kuru šķietami saņēma *CAMED*. Itālijas iestādes apgalvo, ka visi ekonomikas dalībnieki, kas ieguvuši koncesiju attiecībā uz valsts īpašumu: i) piedalījās atklātā konkursa procedūrā, ii) var lietot teritorijas, aktīvus un infrastruktūru, kas uzbūvēta un salabota, izmantojot publiskus līdzekļus, un iii) samaksāja zemes lietošanas nodevu atbilstīgi valsts tiesību aktiem. Tāpēc *CAMED* nav guvis nekādu selektīvu priekšrocību, salīdzinot ar citiem uzņēmumiem salīdzināmā faktiskajā un tiesiskajā situācijā, piemēram, citiem kuģu būvētājiem, termināļu operatoriem, kuģniecības sabiedrībām ([33]). Turklāt 2002. gada noteikumi paredz, ka *CAMED* ir pienākums piešķirt citiem operatoriem piekļuvi valstij piederošajai infrastruktūrai saskaņā ar vienlīdzīgiem nosacījumiem un pamatojoties uz pārredzamiem un nediskriminējošiem prioritātes kritērijiem atbilstīgi publicētajiem tarifiem, kas saskaņā ar Itālijas iestāžu viedokli vēl vairāk uzsver minēto pasākumu neselektivitāti.

(78) Zemes lietošanas nodeva, ko *CAMED* maksā par valsts īpašuma izmantošanu, ir noteikta atbilstīgi valsts tiesību normām un konkrēti ministra Dekrētam Nr. 595/1995. NOP nebija iespējams arī iekasēt zemākas nodevas no *CAMED*, jo tā nav komerciāla nodeva, par kuru puses vienojas atbilstīgi tirgus nodevām. Zemes lietošanas nodevas nosaka objektīvi, un tās ir identiskas visām jūras zemes koncesijām šādu darbību veikšanai, t. i., tās nenosaka selektīvi. Tāpēc minētais pasākums nesamazināja izmaksas, kuras ir jāsedz NOP, kā arī neļāva NOP iekasēt no *CAMED* zemākas nodevas.

(79) Turklāt Itālijas iestādes uzskata, ka nav nepieciešams, lai koncesijas periodā valstij piederošu aktīvu koncesionārs ieguldītu naudas summu, kas apvienojumā ar samaksāto nodevu atbilstu summai par jebkādu specifisku uzturēšanas darbu veikšanu, kurus īstenojusi valsts kā minētā aktīva vienīgā īpašniece. Koncesionāram par aktīvu pagaidu lietošanu nav pienākuma uzņemties tādu pašu finansiālo slogu, kāds rastos īpašniekam, lai uzturētu šos aktīvus darbspējīgā stāvoklī, tādējādi palielinot to vērtību.

(80) Itālijas iestādes arī norāda, ka lēmumā par procedūras sākšanu nav ņemts vērā fakts, ka, lai gan tas nebija nepieciešams, *CAMED* ir īstenojis ievērojamu ieguldījumu plānu (papildus NOP veiktajiem ieguldījumiem) – šo ieguldījumu vērtība pārsniedza 40 miljonus EUR.

(81) Itālijas iestādes uzskata, ka no minētā ieguldījumu projekta *CAMED* neguva nekādas priekšrocības, jo 2004. gada koncesija *CAMED* tika piešķirta atklātā un publiskā procedūrā (sk. 15. apsvērumu) un *CAMED* ir tiesības ekspluatēt infrastruktūru, kurai ir jābūt piemērotai saskaņotajai lietošanai. Turklāt, kā uzskata Itālijas iestādes, Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīva 2014/23/ES ([34]) par koncesijas līgumu slēgšanas tiesību piešķiršanu neattiecas uz piedāvājumu iesniegšanu par koncesijām ostu teritorijās. Tāpēc NOP nebija pienākuma izsludināt uzaicinājumu iesniegt piedāvājumus koncesijas piešķiršanai saistībā ar šiem sausajiem dokiem, jo īpaši attiecībā uz koncesiju, kas piešķirta vairāk nekā desmit gadus pirms minētās direktīvas stāšanās spēkā.

(82) Itālija arī apgalvo, ka minētie pasākumi neizkropļo konkurenci un neietekmē tirdzniecību starp dalībvalstīm, jo tie nenostiprina kāda viena uzņēmuma statusu attiecībā pret citiem uzņēmumiem, kas darbojas tajā pašā nozarē. Saskaņā ar 2002. gada noteikumos paredzētajiem nosacījumiem ikviens uzņēmums neatkarīgi no tā reģistrācijas vietas var lūgt atļauju izmantot dokus. Tāpēc, kā norāda Itālijas iestādes, minētie pasākumi neietekmē pārrobežu ieguldīšanas un/vai izveidošanas nosacījumus.

(83) Kā norāda Itālija, Komisija nevar apstrīdēt vispārēju publisku pasākumu, kas ir piemērojams visā valsts teritorijā un visiem uzņēmumiem, kuri tajā darbojas, apgalvojot, ka šis pasākums piešķir priekšrocību minētajiem operatoriem, salīdzinot ar nosacījumiem, kurus piemēro uzņēmumiem, kas izveidoti un darbojas citās dalībvalstīs. Tas, vai ir piešķirta selektīva priekšrocība, patiesībā ir jānosaka vienīgi valsts līmenī, jo, tā kā nepastāv vienoti Savienības mēroga noteikumi, salīdzinājums ar nosacījumiem, kādi tiek piedāvāti uzņēmumiem dažādās dalībvalstīs, faktiski nozīmētu, ka tiek salīdzinātas dažādas faktiskās un juridiskās situācijas, kas izriet no likumdošanas un regulatīvajām atšķirībām starp dalībvalstīm, un tādējādi kropļotu valsts atbalsta kontroles mērķi un darbību.

(84) Itālijas iestādes atkārto argumentus attiecībā uz minēto pasākumu atzīšanu par pastāvošo atbalstu (sk. 75. apsvērumu).

([33]) Itālijas iestādes paskaidroja, ka jo īpaši vietējā līmenī, piemērojot Likumu Nr. 413/1998, Neapoles ostas pārvalde ir veikusi vairākus pasākumus, izmantojot publiskos līdzekļus daudzu tādu valstij piederošu aktīvu un infrastruktūras objektu renovācijai un modernizācijai, kurus izmanto visās ekonomikas nozarēs strādājoši uzņēmumi, ne tikai kuģu būves uzņēmumi, un sniedza konkrētus piemērus.

([34]) Eiropas Parlamenta un Padomes 2014. gada 26. februāra Direktīva 2014/23/ES par koncesijas līgumu slēgšanas tiesību piešķiršanu (OV L 94, 28.3.2014., 1. lpp.).

3.1.3. *Par varbūtējā atbalsta par labu NOP un CAMED saderību*

(85) Itālija nepiekrīt Komisijas novērtējumam, ka attiecīgā piešķiršana notika laikā, kad katrs no ieguldījumiem tika iekļauts ieguldījumu programmā, pamatojoties uz ostu iestāžu pieprasījumiem. Itālija atkārtoti uzsver, ka par valsts atbalsta shēmas piešķiršanas datumu ir jānosaka datums, kad stājās spēkā juridiskais pamats, kas varbūtējam saņēmējam radīja tiesības saņemt atbalsta pasākumus, nevis datums, kad tika pieņemti vēlāki un, iespējams, vairāki īstenošanas pasākumi. Itālija norāda, ka visos Komisijas identificētajos īstenošanas pasākumos ir dotas tiešas atsauces uz refinansēšanas aktiem saskaņā ar Likumu Nr. 413/1998, kas tādēļ ir īstais un vienīgais juridiskais pamats gan attiecīgajai darbībai, gan dažādajiem NOP lēmumiem 2001. gadā un *CAMED* piešķirtajai koncesijai 2004. gadā.

(86) Kā norāda Itālija, minētie pasākumi nebūtu jāvērtē, balstoties uz regulējumu kuģu būves nozarē (sk. 48. apsvērumu), jo šie pasākumi attiecas vienīgi uz valstij piederošas ostas infrastruktūras specifisko uzturēšanu. Itālijas iestādes uzskata, ka varbūtējais atbalsts nav paredzēts tam, lai veicinātu kuģu būvētavas esošo iekārtu, piemēram, ostas virsbūves (pārvietojamu struktūru, celtņu u. c.) ražīguma pieaugumu, bet drīzāk tādēļ, lai veiktu tādas ostas infrastruktūras dažu vienību specifisko uzturēšanu, kuras vienīgā īpašniece ir valsts. Tas ir nepieciešams, lai apturētu to novecošanu, jo īpaši drošuma ziņā, ņemot vērā to, ka tām var piekļūt visi ostas lietotāji saskaņā ar vienlīdzīgiem un nediskriminējošiem noteikumiem. Tāpēc attiecīgo pasākumu saderību nevar izvērtēt, balstoties uz nozaru noteikumiem par atbalstu kuģu būvei.

(87) Kā norāda Itālija, minētie pasākumi ir saderīgi ar iekšējo tirgu saskaņā ar LESD 107. panta 2. punkta b) apakšpunktu un arī 3. punkta c) apakšpunktu, jo to mērķis ir atjaunot valstij piederošu īpašumu pēc Otrā pasaules kara un 1980. gadā notikušās zemestrīces, kas skāra Neapoles pilsētu. Varbūtējie atbalsta pasākumi ir samērīgi, jo publiskais finansējums aprobežojas ar to, kas ir stingri nepieciešams, un tiesības veikt specifiskās uzturēšanas būvdarbus tika piešķirtas atklātā konkursa procedūrā, kas ļāva samazināt izmaksas, salīdzinot ar sākotnējām aplēsēm. Itālijas iestādes arī norāda, ka *CAMED* ir veicis būtiskus ieguldījumus, samazinot publiskā ieguldījuma apjomu līdz aptuveni 40 % no kopējām ieguldījumu izmaksām. Minētie pasākumi ir samērīgi arī tāpēc, ka, balstoties uz tiesību aktiem, kurus piemēro publiskām koncesijām, koncesionāra veiktie būvdarbi pēc koncesijas beigām paliek valsts īpašumā un *CAMED* nav tiesību uz jebkādu kompensāciju vai atmaksāšanu. Itālija atkārtoti uzsver, ka varbūtējie atbalsta pasākumi nāk par labu tāda mazāk attīstīta reģiona ekonomikai, kas ir atbalstāms apgabals LESD 107. panta 3. punkta a) apakšpunkta izpratnē.

(88) Itālijas iestādes 2017. gada novembrī sniedza papildu informāciju, kurā tās atkārtoti uzsvēra savu nostāju, ka kuģu būvei piemērojamie valsts atbalsta noteikumi nav pareizais juridiskais pamats atbalsta saderības izvērtēšanai. Tomēr Itālijas iestādes sniedza tālāk minētās piezīmes.

(89) Attiecībā uz atbalsta, kas piešķirts NOP, saderību Itālija apstiprināja, ka NOP neiesniedza atbalsta pieteikumus (atsaucoties uz attiecīgajiem kuģu būves noteikumiem) pirms tam, kad tika uzsākti ar katru ieguldījumu saistītie būvdarbi. Itālijas iestādes apstiprināja savu nostāju, ka minētie līdzekļi tika izlietoti ostas esošās infrastruktūras uzturēšanai un nav atbalsts kuģu būves iekārtām.

(90) Visbeidzot, Itālija apgalvo, ka novērtējamās summas nevar atgūt, jo ir pagājis Procedūras regulas 17. pantā noteiktais noilgums.

4. **IEINTERESĒTO PERSONU PIEZĪMES**

4.1. ***CAMED* piezīmes**

(91) *CAMED* apgalvo, ka attiecīgo pasākumu likumīgums jau tika izvērtēts un konstatēts 2006. gadā, kad Komisija pieprasīja informāciju no Itālijas iestādēm un vēlāk izbeidza procedūru. Tāpēc lēmums par procedūras sākšanu ir izbeigšanas lēmuma nelikumīga atsaukšana vairāk nekā desmit gadus pēc pirmā pasākuma, tādējādi pārkāpjot vispārējos Savienības tiesību principus par labu pārvaldību, juridisko noteiktību un efektīvu tiesību aizsardzību tiesā.

(92) Turklāt *CAMED* uzskata, ka attiecīgie pasākumi nav valsts atbalsts ne NOP, ne pašam *CAMED*, jo tie attiecas uz konkrētas kategorijas aktīvu, proti, valstij piederoša publiskā īpašuma, parasto apsaimniekošanu un pārvaldību, nevis specifisku saimniecisko darbību. Netiek izpildīts neviens no LESD 107. panta 1. punktā izklāstītajiem nosacījumiem.

(93) *CAMED* atkārto Itālijas argumentus, ka ostu iestādes ir ar saimniecisko darbību nesaistītas publiskas struktūras, kurām ar Likumu Nr. 84/1994 ir aizliegts iesaistīties jebkādā saimnieciskajā darbībā vai sniegt ostu pakalpojumus. Tāpat, kā apgalvo *CAMED*, Itālijas ostu iestādes nevar brīvi noteikt no koncesionāriem valsts vārdā iekasēto valsts nodevu apmēru, jo tas ir noteikts ar ministra Dekrētu Nr. 595/1995.

(94) *CAMED* norāda, ka minētie būvdarbi nerada ekonomisku priekšrocību ne NOP, ne pašam *CAMED*. Par attiecīgo publisko aktīvu uzturēšanu saskaņā ar likumu ir atbildīga vienīgi valsts kā to īpašniece, turklāt šāda uzturēšana ir nepieciešama un svarīga, lai varētu nodrošināt SPS. Tādējādi minētie pasākumi neatbrīvo *CAMED* no jebkāda finansiālā sloga un nepiešķir tam nekādas priekšrocības.

(95) *CAMED* arī uzsver, ka laikā, kad tika plānoti un apstiprināti publiskie pasākumi, *CAMED* nebija attiecīgā valsts zemes īpašuma koncesionārs, jo vēl nebija notikusi atklāta iepirkuma procedūra. Tāpēc NOP apņēmās veikt ieguldījumu neatkarīgi no nākamā koncesionāra identitātes. Jebkurš uzņēmums varēja iesniegt konkursa piedāvājumu koncesijas saņemšanai un iegūt aktīvus saskaņā ar koncesiju. Tāpēc minētā procedūra iztur tirgus ekonomikas dalībnieka testu un nepiešķir nekādu priekšrocību sekmīgajam pretendentam.

(96) *CAMED* arī norāda, ka minētie pasākumi nav selektīvi, jo šī ir valsts standarta darbības metode ar mērķi kopumā (ne tikai attiecībā uz ostām vai kuģu būves nozari) drošā lietošanas stāvoklī saglabāt lielu skaitu daudzveidīgu publisko aktīvu un infrastruktūras objektu. Tas īpaši attiecas uz aktīviem, par kuriem valsts ir pieņēmusi lēmumu, ka tiem ir jāatrodas valsts īpašumā, un saskaņā ar LESD 345. pantu uz šādu lēmumu neattiecas Komisijas pārskatīšana. Šajā gadījumā būvdarbi tika plānoti un to veikšana tika atļauta arī valsts tiesību aktos paredzētas un 1998. gadā sāktas finansēšanas programmas ietvaros ar mērķi veikt infrastruktūras būvniecību visu Itālijas ostu paplašināšanas, modernizācijas un restrukturēšanas nolūkā.

(97) Kā norāda *CAMED*, tas vēl vairāk pierāda minēto pasākumu neselektīvo būtību gan attiecībā uz i) NOP relatīvo stāvokli attiecībā pret pārējām ostu iestādēm, kas saņēma tādu pašu publisko finansējumu, lai veiktu publiskā īpašumā esošu aktīvu un infrastruktūras būvdarbus ostās to teritoriālajā jurisdikcijā; un ii) *CAMED* relatīvo stāvokli attiecībā pret citiem uzņēmumiem, kas darbojas kuģu būves nozarē un citur – kā Neapoles ostā, tā jebkurā citā Itālijas ostā.

(98) Turklāt *CAMED* uzskata, ka saskaņā ar noteikumiem, ar kuriem regulē tādas publiskas infrastruktūras izmantošanu, kurai tika veikti uzturēšanas darbi, jebkuram uzņēmumam ir tiesības pēc pieprasījuma piekļūt dokiem, kurus *CAMED* ekspluatē saskaņā ar koncesiju, balstoties uz pārredzamiem un nediskriminējošiem kritērijiem un apmaiņā pret publisku tarifu maksāšanu. Piekļuve infrastruktūrai notiek vienlīdzīgos konkurences apstākļos ar citiem iespējamajiem lietotājiem – ne vien ar citiem kuģu remonta uzņēmumiem, bet ar jebkuru personu, kas ir ieinteresēta infrastruktūras izmantošanā, piemēram, ar kuģniecības uzņēmumiem, ostu pakalpojumu operatoriem, kuģniecības aģentiem un kuģu pārvaldības sabiedrībām. *CAMED* uzskata, ka tas vēl vairāk apstiprina minēto doku renovācijas pasākumu neselektīvo būtību, kuri nesniedz priekšrocības "konkrētiem uzņēmumiem vai konkrētu preču ražošanai".

(99) *CAMED* arī atkārto Itālijas argumentus attiecībā uz to, ka nepastāv konkurences izkropļojums un ietekme uz tirdzniecību starp dalībvalstīm.

(100) *CAMED* uzskata, ka minētie pasākumi jebkurā gadījumā būtu saderīgi ar iekšējo tirgu saskaņā gan ar LESD 107. panta 2. punktu, jo tie ir paredzēti, lai novērstu "kaitējumu, ko nodarījušas dabas katastrofas vai ārkārtēji notikumi", šajā gadījumā – bombardēšana un 1980. gada zemestrīce, gan ar LESD 107. panta 3. punktu, jo šie pasākumi ir vērsti uz kopīgo interešu mērķa sasniegšanu. Turklāt minētie pasākumi ir samērīgi, pamatojoties uz paša *CAMED* veiktajiem ieguldījumiem (par summu 42 541 495 EUR), kas samazināja valsts darbības apmēru līdz aptuveni 40 % no kopējām izmaksām. Sniegtā informācija liecina, ka *CAMED* dokos ieguldīja 11,1 miljonu EUR, bet pārējās summas – citos posteņos, kas bija saistīti, piemēram, ar koncesijas maksas aptvertajām precēm vai zemi, noliktavas izmantošanu un ēkām, transporta izmaksām, IT un biroja tehniku.

(101) Visbeidzot, *CAMED* norāda, ka tad, ja minētos pasākumus uzskata par atbalstu, šis atbalsts būtu pastāvošs atbalsts, ņemot vērā to, ka ir pagājis Procedūras regulas 17. pantā noteiktais noilgums.

4.2. **Sūdzības iesniedzēja piezīmes**

(102) Sūdzības iesniedzējs piekrīt Komisijas sākotnējam novērtējumam, ka NOP ir jāuzskata par uzņēmumu, kas veic saimniecisko darbību. Sūdzības iesniedzēja ieskatā par neapstrīdamu būtu jāuzskata fakts, ka valstu ostas veic saimniecisko darbību, konkurējot savā starpā un ar citām Eiropas un Vidusjūras ostām, ņemot vērā precizējumus,

kurus Komisija paudusi savā lietu izskatīšanas praksē. Piemēram, Komisija savā 2012. gada lēmumā ([35]) uzskatīja, ka Augustas ostas iestāde (*Porto di Augusta*) ir uzņēmums, kas veic savu saimniecisko darbību, kura izpaužas kā valstij piederošas ostu infrastruktūras izmantošana, iznomājot šo infrastruktūru ostu operatoriem apmaiņā pret koncesijas maksu. Tas ir precedents attiecībā uz NOP, jo Augustas ostas iestāde darbojas, balstoties uz tiem pašiem valsts noteikumiem ([36]).

(103) Attiecībā uz koncesijas maksu sūdzības iesniedzējs uzskata, ka tā ir noteikta saskaņā ar valsts tiesību aktiem ([37]), kas kļūdaini atzīti par piemērojamiem, jo koncesija attiecas ne vien uz doku izmantošanu kuģu būves mērķiem, bet arī uz *CAMED* veikto sauso doku pārvaldību. Tāpēc sūdzības iesniedzējs apgalvo, ka, tieši piešķirot koncesiju *CAMED* bez konkursa rīkošanas, NOP atteicās no savām tiesībām saņemt maksu par sauso doku pārvaldīšanu, jo NOP saņem tikai maksu par zemes koncesiju. Sūdzības iesniedzējs arī norāda, ka koncesijas līguma 6. punktā ir skaidri noteikts, ka *CAMED* maksā nodevu NOP "kā atlīdzību par šo koncesiju", nevis kā uzliktu nodokli.

(104) Sūdzības iesniedzējs piekrīt Komisijas sākotnējam novērtējumam par minēto resursu publisko raksturu un to pasākumu selektivitāti, no kuriem labumu gūst NOP. Sūdzības iesniedzējs arī īpaši norāda, ka minētie pasākumi nevar būt tikai resursu pārvedums starp valsts pārvaldes iestādēm. Patiesi, saskaņā ar Likumu Nr. 84/1994, lai gan ostu iestādes ir publiskas struktūras, kas nav saistītas ar saimniecisko darbību un kurām ir publisko tiesību subjekta statuss, tām ir plaša administratīvā un finanšu autonomija un ministra uzraudzība neattiecas uz koncesiju piešķiršanu cita starpā saistībā ar sauso doku pārvaldību.

(105) Sūdzības iesniedzējs piekrīt Komisijas sākotnējam novērtējumam, ka minētie pasākumi neatbilst četriem *Altmark* nosacījumiem un tāpēc NOP veiktā sauso doku pārvaldīšana nav vispārējas tautsaimnieciskas nozīmes pakalpojums un piešķir NOP ekonomisku priekšrocību.

(106) Sūdzības iesniedzējs piekrīt Komisijas sākotnējam novērtējumam, ka šie pasākumi var izkropļot konkurenci starp Eiropas ostām un ietekmēt tirdzniecību starp dalībvalstīm. Jo īpaši sūdzības iesniedzējs atkārtoti uzsver, ka Itālijas ostas konkurē ar dažādām Eiropas ostām konkurējošā tirgū un ka attiecīgi ir jānoraida Itālijas iestāžu arguments, ka pieprasījums pēc kuģu remonta infrastruktūras pastāv vietējā mērogā.

(107) Sūdzības iesniedzējs piekrīt Komisijas sākotnējam novērtējumam attiecībā uz valsts atbalsta esību par labu *CAMED*, jo NOP, iespējams, atteicās no publiskiem resursiem, piešķirot *CAMED* sauso doku koncesiju par cenu, kas ir zemāka par tirgus cenu. Sūdzības iesniedzējs arī atbalsta Komisijas sākotnējo novērtējumu, ka *CAMED* saņēma ekonomisku priekšrocību gan tādēļ, ka koncesija tika piešķirta nevis pienācīgā konkursa kārtībā, bet citā procedūrā (kuras publiskums tika atzīts par tikai vietēju), gan tādēļ, ka koncesijas maksa tika noteikta, balstoties uz fiksētiem parametriem (neņemot vērā infrastruktūru teritorijā), nevis uz tirgus cenu. Sūdzības iesniedzējs vēlreiz paskaidro, ka koncesija ietver tiesības ne vien izmantot valstij piederošu infrastruktūru kuģu būvēšanai, bet arī pārvaldīt sausos dokus. Patiesībā tas, kā ir noteikta koncesijas maksa, atspoguļo abas *CAMED* veiktās darbības un koncesijas patieso ekonomisko vērtību.

(108) Sūdzības iesniedzējs arī apgalvo, ka sauso doku pārvaldība ir pakalpojums ar būtisku ekonomisko vērtību un tā gada apgrozījums attiecībā uz *CAMED* būtu lēšams 6–9 miljonu EUR apmērā (salīdzinot ar *CAMED* maksāto gada maksu, kas ir 137 409,68 EUR), un ka tāpēc tā kopējā vērtība visā publisko sauso doku pārvaldības koncesijas periodā ir 180–270 miljoni EUR. Jo īpaši *CAMED* saņemtos nodevu ieņēmumus veido nodevas, kas samaksātas par: i) sauso doku izmantošanu un ii) citiem saistītajiem pakalpojumiem, ko sniedz *CAMED* (piem., darbības, kas nepieciešamas, lai kuģis ienāktu dokā, izietu no tā un saņemtu apkopi dokā vai lai tam tiktu pievadīta elektrība). Sūdzības iesniedzējs uzsver, ka *CAMED* var brīvi noteikt nodevas bez kontroles no NOP puses un ka *CAMED* iekasētās nodevas ir pārmērīgas un daudz augstākas nekā nodevas, ko iekasē citi līdzīga veida infrastruktūras pārvaldītāji citās ostās (2012. gada novembrī *CAMED* palielināja minētās nodevas par vairāk nekā 300 %).

(109) Sūdzības iesniedzējs piekrīt Komisijas sākotnējam novērtējumam, ka attiecībā uz *CAMED* nav izpildīti *Altmark* kumulatīvie nosacījumi un tādēļ nevar uzskatīt, ka *CAMED* darbības atbilst sabiedrisko pakalpojumu saistībām.

([35]) Komisijas 2012. gada 19. decembra lēmums *Porto di Augusta*, SA.34940 (OV C 77, 15.3.2013., 1. lpp.).
([36]) Likums Nr. 84/1994 – Itālijas ietvarlikums par ostām.
([37]) Transporta un kuģniecības ministra (apspriežoties ar Valsts kases finanšu ministru) 1995. gada 15. novembra Dekrēts Nr. 595 "Noteikumi, ar ko paredz jūrlietu publisko koncesiju maksas noteikšanas kārtību", *GURI* Nr. 158, 1996. gada 8. jūlijs.

Sūdzības iesniedzējs uzskata, ka labākajā gadījumā tikai sausā doka Nr. 3 darbību varētu uzskatīt par sabiedrisku pakalpojumu, jo tas pārstāv lielāko Neapoles ostas baseinu. Turklāt *CAMED* pārvaldītie doki faktiski nav brīvi pieejami neatkarīgiem lietotājiem. *CAMED* ir privileģēts lietotājs, kas liedz citiem ostas operatoriem brīvu piekļuvi. Turklāt tiek apgalvots, ka nodevas, kuras *CAMED* noteicis trešām personām par piekļuves došanu infrastruktūrai, pārsniedz tirgus cenu.

(110) Kā norāda sūdzības iesniedzējs, minētie pasākumi izkropļo konkurenci divos līmeņos. Pirmkārt, *CAMED* kā infrastruktūras pārvaldītājs saņēma priekšrocību pār varbūtējiem konkurentiem, i) iegūstot sauso doku pārvaldības koncesiju bez konkursa procedūras un ii) maksājot nepamatoti zemu maksu NOP, vienlaikus nosakot pārmērīgas nodevas citiem kuģu remontētājiem, kas vēlējās izmantot dokus. Otrkārt, *CAMED* kā kuģu remonta uzņēmums saņēma priekšrocību kā nepamatoti privileģēts publisko doku lietotājs.

(111) Saistībā ar ietekmi uz tirdzniecību sūdzības iesniedzējs norāda, ka pieprasījumu pēc kuģu būves infrastruktūras galvenokārt veido starptautiskie operatori, kas bieži vien pieder lielām starptautiskām grupām.

(112) Attiecībā uz atbalsta pasākumu saderību ar iekšējo tirgu sūdzības iesniedzējs piekrīt Komisijas sākotnējam novērtējumam, ka sausie doki nav transporta infrastruktūra un tādēļ neietilpst LESD 107. panta 3. punkta c) apakšpunkta darbības jomā. Turklāt sūdzības iesniedzējs uzskata, ka minētie pasākumi neatbilst saderības kritērijiem, kas noteikti i) LESD 107. panta 3. punkta a) vai c) apakšpunktā attiecībā uz reģionālo atbalstu vai ii) 2011. gada PVTN nostādnēs, vai iii) nozaru noteikumos par valsts atbalstu kuģu būves nozarē.

(113) Visbeidzot, sūdzības iesniedzējs piekrīt Komisijas nostājai, ka atbalsta pasākumi tika piešķirti laikā, kad attiecīgie būvdarbi tika iekļauti ieguldījumu programmā, kas tika izveidota, pamatojoties uz NOP pieprasījumiem, nevis 1998. gadā (kā apgalvo Itālijas iestādes) ar Likuma Nr. 413/1998 9. pantu.

5. **NOVĒRTĒJUMS**

(114) Saskaņā ar LESD 107. panta 1. punktu "ar iekšējo tirgu nav saderīgs nekāds atbalsts, ko piešķir dalībvalstis vai ko jebkādā citā veidā piešķir no valsts līdzekļiem un kas rada vai draud radīt konkurences izkropļojumus, dodot priekšroku konkrētiem uzņēmumiem vai konkrētu preču ražošanai, ciktāl tāds atbalsts iespaido tirdzniecību starp dalībvalstīm".

(115) Tāpēc, lai pasākumu varētu kvalificēt kā atbalstu šā noteikuma nozīmē, ir jābūt izpildītiem šādiem kumulatīviem nosacījumiem: i) pasākums ir attiecināms uz valsti un ir finansēts no valsts līdzekļiem; ii) tas piešķir atbalsta saņēmējam priekšrocību; iii) piešķirtā priekšrocība ir selektīva; un iv) atbalsts rada vai draud radīt konkurences izkropļojumus un iespaido tirdzniecību starp dalībvalstīm.

5.1. **Neapoles ostas pārvaldei sniegtā atbalsta esība**

5.1.1. *Uzņēmuma jēdziens*

(116) Saskaņā ar Itālijas tiesību normām ostu iestādes ir ar saimniecisko darbību nesaistītas publiskas struktūras, kuru mērķis ir nodrošināt ostu infrastruktūras kopējo uzturēšanu un attīstību. Šim nolūkam ostas iestādes rīcībā esošie finanšu līdzekļi var tikt izmantoti vienīgi tam, lai pārvaldītu ostu un veiktu tai ar likumu uzdotās funkcijas (sk. 55. apsvērumu).

(117) Eiropas Savienības Tiesa ([38]) (turpmāk tekstā "Tiesa") uzņēmumus konsekventi ir definējusi kā subjektus, kas veic saimniecisko darbību, neatkarīgi no to juridiskā statusa un finansēšanas veida. Tiesa ir konsekventi spriedusi, ka jebkura darbība, kas ietver preču vai pakalpojumu piedāvāšanu tirgū, ir saimnieciskā darbība ([39]).

(118) Līdz ar to tas, vai atsevišķa struktūra ir klasificējama kā uzņēmums, ir pilnībā atkarīgs no tās veikto darbību rakstura. Šim vispārējam principam ir trīs būtiskas sekas: i) struktūras statuss atbilstīgi valsts tiesību aktiem nav noteicošais, ii) valsts atbalsta noteikumu piemērošana pati par sevi nav atkarīga no tā, vai struktūra ir izveidota peļņas gūšanai, un iii) struktūras klasificēšana par uzņēmumu vienmēr ir saistīta ar konkrētu darbību.

([38]) Sk., piem., Tiesas spriedumu *Hofner* un *Elsner*/*Macrotron*, C-41/90, ECLI:EU:C:1991:161, 21. punkts; Tiesas spriedumu *Poucet* un *Pistre*/*AGF* un *Cancava*, C-160/91, ECLI:EU:C:1993:63, 17. punkts; Tiesas spriedumu Komisija/Itālija, C-35/96, ECLI:EU:C:1998:303.

([39]) Sk. Tiesas spriedumu Komisija/Itālija, 118/85, ECLI:EU:C:1987:283, 7. punkts; Tiesas spriedumu Komisija/Itālija, C-35/96, ECLI:EU:C:1998:303, 36. punkts; Tiesas spriedumu *Pavlov* un citi, apvienotās lietas no C-180/98 līdz C-184/98, ECLI:EU:C:2000:428, 75. punkts.

(119) Minētie pasākumi attiecas uz finansējumu kuģu būves infrastruktūras (sauso doku) strukturālajai renovācijai ostā, kas pieder Itālijas valstij, kura savas īpašumtiesības īsteno ar NOP kā pārvaldnieka starpniecību. Komisija konstatē, ka sausie doki nav ostas infrastruktūra, bet gan ražošanas iekārtas, ko kuģu būvētavas izmanto kuģu būves vai kuģu remonta darbību veikšanai. Komisijas lēmumu pieņemšanas praksē ilgstoši ir ticis atzīts, ka kuģu būve ir saimnieciskā darbība, kas ietver tirdzniecību starp dalībvalstīm ([40]).

(120) Sausos dokus komerciāli izmanto NOP, kas iekasē zemes lietošanas nodevas par to lietošanu. Šajā ziņā minētās nodevas, pretēji Itālijas iestāžu apgalvojumiem (sk. 57. un 58. apsvērumu), veido atlīdzību par saimnieciska pakalpojuma sniegšanu (proti, kuģu remonta iekārtu iznomāšanu pret atlīdzību). Šīs nodevas ir viens no NOP ienākumu avotiem, kas tai ļauj finansēt savas darbības, tostarp ieguldījumus sauso doku darbspējas uzturēšanai. Sauso doku uzturēšana darbspējīgā stāvoklī, lai ļautu veikt kuģu remontu, ļauj NOP izvairīties no ostas pārvaldības darbību samazināšanas un piesaistīt kuģu remonta uzņēmumus. Faktiski bez šādu darbu veikšanas sausos dokus nebūtu iespējams pienācīgi izmantot un NOP ilgtermiņā nespētu turpināt savu saimniecisko darbību – to iznomāšanu pret atlīdzību. Saistībā ar to 2004. gada koncesijas 1. punktā ir noteikts, ka "koncesiju piešķir kuģu un atpūtas kuģu pārbūves un remonta darbību veikšanas mērķiem, kā arī sauso doku pārvaldībai" ([41]), tādējādi iepriekš nosakot konkrētā valsts zemes īpašuma precīzu izmantošanu.

(121) Lai gan nevar izslēgt, ka NOP, ņemot vērā tās publiskās funkcijas, var veikt arī publiskajā pārziņā esošas darbības, šis lēmums attiecas tikai uz atbalstīto sauso doku iekārtu pārvaldīšanu un to iznomāšanu pret atlīdzību. Kā noteikts iedibinātajā judikatūrā, tas, vai subjektu var klasificēt kā uzņēmumu, vienmēr ir atkarīgs no konkrētās darbības. Subjekts, kas veic gan saimniecisko, gan nesaimniecisko darbību, ir uzskatāms par uzņēmumu vienīgi attiecībā uz tā saimniecisko darbību. Tādēļ Komisijai nav jāformulē nostāja par to, vai pārējās NOP darbības (proti, izņemot kuģu remonta iekārtu iznomāšanu pret atlīdzību) ir saimnieciskā darbība.

5.1.2. *Attiecināmība un valsts līdzekļi*

(122) Ieguldījumu projektiem piešķirtie līdzekļi ir pārvedums NOP no valsts budžeta. Kā norādīts 5.1.1. iedaļā, NOP var uzskatīt par uzņēmumu šā lēmuma vajadzībām, jo tā ir struktūra, kas veic saimniecisko darbību īpašnieka – Itālijas valsts vārdā. Tādēļ šis pārvedums ir valsts resursu pārvedums un ir attiecināms uz valsti.

5.1.3. *Selektivitāte*

(123) Lai pasākumu uzskatītu par valsts atbalstu, tam ir jābūt specifiskam vai selektīvam tādā ziņā, ka tas rada priekšrocības konkrētiem uzņēmumiem un/vai noteiktu preču ražošanai.

(124) Tā kā šī lieta attiecas uz atbalsta pasākumiem, kas piešķirti individuāli NOP, ekonomiskās priekšrocības pastāvēšana liek prezumēt, ka minētie pasākumi ir selektīvi ([42]).

(125) Jebkurā gadījumā Komisija konstatē, ka attiecīgie pasākumi rada priekšrocību NOP, salīdzinot ar citiem uzņēmumiem, kas atrodas ar NOP salīdzināmā faktiskajā un tiesiskajā situācijā. Likums Nr. 413/1998 paredz, ka ministrija pēc ostu iestāžu pieprasījuma izdod ieguldījumu programmu. Pēc NOP pieprasījuma ar diviem ministru dekrētiem (1999. gada 27. oktobrī un 2001. gada 2. maijā) tika pieņemta ieguldījumu programma (sk. 25. apsvērumu). Pat ja vairākas citas ieguldījumu programmā ([43]) minētās ostu iestādes arī varēja izmantot publiskos līdzekļus, lai veiktu ieguldījumus citās Itālijas ostās, Komisija konstatē, ka minētie pasākumi selektīvi rada priekšrocības NOP kuģu būves iekārtai. NOP saņēma valsts finansējumu, lai paplašinātu, modernizētu un

([40]) Sk., piem., Komisijas 2004. gada 12. maija Lēmumu par Spānijas valsts piešķirto atbalstu valstij piederošo kuģu būvētavu tālākai pārstrukturēšanai, valsts atbalsta lieta C 40/00 (ex NN 61/00), (2005/173/EK).

([41]) *"la concessione è assentita allo scopo di esercitarvi un cantiere di transformazioni e riparazioni di navi e/o imbarcazioni da diporto nonché per la gestione dei bacini di carenaggio in muratura (..)"*

([42]) Tiesas spriedums Grieķija/Komisija, T-314/15, ECLI:EU:T:2017:903, 79. punkts.

([43]) 1999. gada 27. oktobra programmā ir uzskaitītas 20 ostas, kas gūst labumu no valsts finansējuma, un šis saraksts, pieņemot 2001. gada 2. maija programmu, ir vēl vairāk paplašināts (līdz 25 ostām).

uzlabotu tās pārvaldīto ostas iekārtu, pretēji citiem kuģu būves iekārtu pārvaldītājiem, kas nebija minēti ieguldījumu programmā, jo, piemēram, tie nebija ostu iestādes. Šādi neminētie kuģu būves iekārtu pārvaldītāji atrodas ar NOP salīdzināmā faktiskajā un juridiskajā situācijā, taču tiem kuģu būves infrastruktūra bija jāpaplašina, jāmodernizē vai jāuzlabo, nesaņemot valsts finansējumu. Kā spriedusi Tiesa, ne liels atbalsttiesīgo uzņēmumu skaits (pat ietverot visus konkrētas nozares uzņēmumus), ne to pārstāvēto nozaru daudzveidība vai lielums nav pamats, lai secinātu, ka valsts pasākums ir ekonomikas politikas vispārējs pasākums ([44]). Visbeidzot, Komisija norāda, ka minētie pasākumi ir selektīvi arī tāpēc, ka tie ir par labu kuģu būves un kuģu remonta iekārtu pārvaldniekam, salīdzinot ar citu ekonomikas nozaru ražošanas vai remonta iekārtu pārvaldniekiem. Pēdējie minētie atrodas salīdzināmā faktiskajā un tiesiskajā situācijā, jo arī tie īsteno savu saimniecisko darbību, balstoties uz to pārvaldītajām ražošanas vai remonta iekārtām. Tomēr tiem saimnieciskā darbība ir jāveic, negūstot labumu no ieguldījumu atbalsta, kāds tika piešķirts NOP.

5.1.4. *Ekonomiska priekšrocība*

(126) Publiskais finansējums 44 138 854,50 EUR apmērā tiek sniegts, izmantojot dotācijas vai atmaksājot aizdevumus, kuri NOP piešķirti, noslēdzot līgumus ar finanšu iestādēm, kā iepriekš norādīts 2. tabulā. Dotācija ir neatmaksājams finanšu instruments, kam nav finansēšanas izmaksu. Tāpat arī valsts veikta uzņēmuma saņemto aizdevumu atmaksāšana, kuras rezultātā uzņēmumam kā saņēmējam nerodas pienākums segt finanšu izmaksas, parastos tirgus apstākļos nav pieejama, jo tā atbrīvo uzņēmumu no finanšu saistībām, ar kurām tam būtu jāsaskaras vispārējā gadījumā. Tirgū saņēmējam šādi finanšu instrumenti nebūtu pieejami. Tāpēc piešķirtais publiskais finansējums rada NOP ekonomisku priekšrocību.

(127) Tomēr no sprieduma *Altmark* lietā izriet, ka kompensācija, ko uzņēmumam kā atlīdzību par tam uzliktām sabiedrisko pakalpojumu sniegšanas saistībām piešķīrusi valsts vai kas tikusi piešķirta no valsts līdzekļiem, nepiešķir šādu priekšrocību attiecīgajam uzņēmumam un tādēļ nav valsts atbalsts LESD 107. panta 1. punkta nozīmē, ar nosacījumu, ka kumulatīvi ir izpildīti šādi četri nosacījumi ([45]):

— Pirmkārt, saņēmējuzņēmumam faktiski ir jābūt uzliktām sabiedrisko pakalpojumu sniegšanas saistībām un šīm saistībām ir jābūt skaidri definētām. Tā kā PVTN definēšana ir dalībvalstu kompetencē, Komisijas pilnvaras principā aprobežojas ar pārbaudi, vai dalībvalsts, nosakot pakalpojumu kā PVTN, nav pieļāvusi acīmredzamu kļūdu.

— Otrkārt, kompensācijas aprēķināšanas parametriem ir jābūt iepriekš objektīvi un pārredzami noteiktiem. Vajadzība noteikt kompensācijas parametrus iepriekš nenozīmē, ka kompensācijas aprēķināšanā ir jāizmanto īpaša formula. Svarīgākais ir tas, ka jau no sākuma ir zināms, kā kompensācija tiks noteikta. Parasti attiecīgajā aktā, ar ko nosaka SPS, ir jānorāda vismaz SPS saturs un ilgums, attiecīgais uzņēmums un teritorija, kompensācijas aprēķināšanas, kontroles un pārskatīšanas parametri, kā arī kārtība, kādā izvairās no pārmērīgas kompensācijas un to atgūst.

— Treškārt, kompensācija nedrīkst pārsniegt summu, kas nepieciešama, lai atlīdzinātu visus tādus izdevumus vai daļu no tiem, kas uzņēmumam radušies, izpildot savas sabiedrisko pakalpojumu saistības, ņemot vērā atbilstošos rēķinus un paredzot saprātīgu peļņu par šo saistību izpildi.

— Ceturtkārt, ja uzņēmums sabiedrisko pakalpojumu saistībām konkrētajā gadījumā nav izvēlēts sabiedrisko iepirkumu procedūras rezultātā, ļaujot izvēlēties pretendentu, kurš spēj šos pakalpojumus piedāvāt par sabiedrībai viszemāko cenu, kompensācijas apjoms nosakāms, pamatojoties uz to izdevumu analīzi, kādi, pildot šīs saistības, rastos tipiskam uzņēmumam, kas ir labi vadīts un adekvāti nodrošināts ar transporta līdzekļiem, lai spētu izpildīt sabiedrisko pakalpojumu sniegšanas saistības, ņemot vērā atbilstošos rēķinus un paredzot saprātīgu peļņu par šo saistību izpildi.

(128) Šajā lietā (sk. 62. apsvērumu) Itālija apgalvoja, ka ar ministra 1994. gada 14. novembra Dekrēta 1. panta g) punktu visām Itālijas ostu iestādēm tika noteikts SPS. Tāpēc Komisija izvērtēs, vai ir izpildīti visi četri *Altmark* kritēriji.

([44]) Sk., piem., Tiesas spriedumu Beļģija/Komisija, C-75/97, ECLI:EU:C:1999:311, 32. punkts; Tiesas spriedumu *Adria-Wien Pipeline* un *Wietersdorfer & Peggauer Zementwerke*, C-143/99, ECLI:EU:C:2001:598, 48. punkts.

([45]) Sk. Tiesas spriedumu *Altmark Trans/Regierungsprasidium Magdeburg*, C-280/00, ECLI:EU:C:2003:415, 87. un 88. punkts.

(129) Atbilstīgi judikatūrai ([46]), tā kā pirmais *Altmark* nosacījums ir paredzēts tam, lai nodrošinātu pārredzamību un juridisko noteiktību, ir nepieciešams, lai tiktu izpildīti divi minimālie kritēriji: i) uzņēmumam ir jābūt faktiski pilnvarotam pildīt sabiedrisko pakalpojumu saistības; un ii) šo saistību būtībai, ilgumam un darbības jomai ir jābūt skaidri definētai. Proti, bez šo objektīvo kritēriju skaidras definēšanas nebūtu iespējams pārbaudīt, vai uz kādu konkrētu darbību varētu attiekties PVTN jēdziens. Šie divi minimālie kritēriji tiek piemēroti stingri, un uz tiem neattiecas dalībvalstu plašā rīcības brīvība. Tāpēc Komisija stingri kontrolē to izpildi un šajā posmā nepiemēro acīmredzamas kļūdas testu. Acīmredzamas kļūdas testu piemēro tikai vēlākā posmā, lai kontrolētu, vai faktiski uzticētie un skaidri noteiktie pakalpojumi un saistības ir piemēroti tam, lai tiktu atzīti par PVTN. Tikai šajā vēlākajā posmā tirgus nepilnības esībai var būt nozīme.

(130) Izskatāmajā lietā nav tikusi skaidri definēta NOP varbūtēji uzticēto sabiedrisko pakalpojumu saistību būtība, ilgums un darbības joma. Pretēji Itālijas iestāžu apgalvotajam (sk. 63. apsvērumu) valsts tiesību akti (ministra 1994. gada 14. novembra Dekrēta 1. panta g) punkts) tikai vispārīgi apraksta visām ostu iestādēm noteiktās saistības, kas ietver sauso doku pārvaldību (“*gestione di (..) bacini di carenaggio per il settore industriale*”), sīkāk tās neaprakstot. Minētajā 1. panta g) punktā vispār nav noteikts varbūtējo sabiedrisko pakalpojumu saistību ilgums. Turklāt tik vispārīgi formulēts noteikums skaidri nedefinē minēto saistību būtību un apjomu.

(131) Jebkurā gadījumā attiecībā uz to, vai varbūtējās sabiedrisko pakalpojumu saistības ir piemērotas atzīšanai par PVTN, Komisija konstatē, ka Itālijas iestādes ir pieļāvušas acīmredzamu kļūdu. Itālijas iestādes nav iesniegušas pierādījumus, kas apliecinātu, ka NOP, iznomājot kuģu remonta iekārtas pret atlīdzību, nodrošina darbību, kas tirgū nav pieejama atbilstīgi salīdzināmiem nosacījumiem cenas, kvalitātes, nepārtrauktības un pakalpojuma piekļuves ziņā. Komisija uzskata, ka citu tāda paša lieluma sauso doku un peldošo doku esība (vai iespēja tos uzbūvēt) Neapoles ostā un citās kaimiņos esošās ostās var izslēgt to, ka ostas iestādes veikta konkrēta sausā doka pārvaldība tiek atzīta par PVTN. Turklāt subsidētās iekārtas nesniedz nekādu vispārēju labumu sabiedrībai, bet gan tikai pakalpojumu Neapoles reģiona kuģu remontētājiem ([47]). Spriedumā *Enrisorse* ([48]) Tiesa apstiprināja, ka jebkuras komerciālas ostas darbība automātiski nav pakalpojuma ar vispārēju tautsaimniecisku nozīmi sniegšana. Komisija tādēļ uzskata, ka NOP sniegtajiem saimnieciskajiem pakalpojumiem nav nekādu īpašu pazīmju, salīdzinot ar tirgū notiekošo kuģu remonta iekārtu iznomāšanu ([49]), un ar tiem netiek risinātas nekādas tirgus nepilnības.

(132) Attiecībā uz otro un trešo *Altmark* nosacījumu Komisijas secinājumi ir šādi. Ministra 1994. gada 14. novembra Dekrētā nav norādīti nekādi kvantitatīvi, objektīvi vai pārredzami parametri, kā iepriekš aprēķināt kompensāciju par NOP varbūtēji pildītajām SPS. Arī piešķiršanas aktos (sk. 125. apsvērumu) konkrētāk netiek noteikta kompensācija par varbūtējām SPS.

(133) Tāpēc nevar konstatēt, vai piešķirtā kompensācija nepārsniedz to, kas ir vajadzīga, lai segtu attiecīgās no SPS pienākuma izpildes radušās neto izmaksas, tostarp saprātīgu peļņu.

(134) Attiecībā uz ceturto *Altmark* nosacījumu Komisija norāda, ka – atbilstīgi Itālijas minētajam – saskaņā ar Itālijas tiesību aktiem SPS nav bijušas un nevar tikt uzticētas NOP, izmantojot publiskā iepirkuma procedūru (sk. 66. apsvērumu).

(135) Saskaņā ar spriedumu lietā *Altmark*, ja uzņēmums SPS izpildei nav izvēlēts publiskā iepirkuma procedūrā, kas ļautu izvēlēties pretendentu, kurš spēj šos pakalpojumus piedāvāt par sabiedrībai viszemākajām izmaksām, nepieciešamās kompensācijas apjoms ir jānosaka, pamatojoties uz to izmaksu analīzi, kādas, pildot šīs saistības, rastos tipiskam uzņēmumam, kas ir labi vadīts un adekvāti nodrošināts ar līdzekļiem, lai spētu izpildīt SPS, ņemot vērā attiecīgos ieņēmumus un paredzot saprātīgu peļņu no šo saistību izpildes.

([46]) Tiesas spriedums *Comunidad Autónoma del País Vasco un Itelazpi*/Komisija, apvienotās lietas no C-66/16 P līdz C-69/16 P, ECLI:EU:C:2017:999, 72., 73. un 75. punkts; sk. arī ģenerāladvokāta *Wathelet* atzinumu *Comunidad Autónoma del País Vasco un Itelazpi*/Komisija, apvienotās lietas no C-66/16 P līdz C-69/16 P, ECLI:EU:C:2017:654, 112., 114.–117., 121. un 122. punkts.

([47]) Sk. 2011. gada paziņojuma par PVTN 50. punktu.

([48]) Tiesas spriedums *Enirisorse*, apvienotās lietas no C-34/01 līdz C-38/01, ECLI:EU:C:2003:640, 33. punkts.

([49]) Sk. arī 2011. gada 20. decembra paziņojuma C(2011) 9404 galīgo redakciju par Eiropas Savienības atbalsta noteikumu piemērošanu kompensācijai, kas piešķirta par vispārējas tautsaimnieciskas nozīmes pakalpojumu sniegšanu (2011. gada PVTN paziņojums), 45. punkts.

(136) Itālijas iestādes nav iesniegušas visaptverošu šāda uzņēmuma, kuram tiek pienācīgi nodrošināti līdzekļi varbūtējo sabiedrisko pakalpojumu saistību izpildei, izmaksu analīzi. Tās nav arī norādījušas, ka šāda analīze ir tikusi veikta, lai noteiktu kompensācijas aprēķina metodiku.

(137) Ņemot vērā minēto, Komisija konstatē, ka minētie četri nosacījumi kumulatīvi nav izpildīti; līdz ar to attiecīgie pasākumi rada ekonomisku priekšrocību.

5.1.5. *Konkurences izkropļojumi un ietekme uz tirdzniecību*

(138) Saskaņā ar iedibināto judikatūru, ja kādas dalībvalsts piešķirtais finansiālais atbalsts nostiprina kāda uzņēmuma stāvokli attiecībā pret citiem konkurējošiem uzņēmumiem Savienības iekšējā tirdzniecībā, pastāv vismaz iespējama atbalsta ietekme uz tirdzniecību starp dalībvalstīm un konkurenci ([50]).

(139) Komisija atzīmē Itālijas argumentus, ka saskaņā ar valsts tiesību normām ostu pārvaldība ir publiskajā pārziņā un ostu iestādes nedarbojas nozarē, kas būtu liberalizēta un atvērta konkurencei un tirdzniecībai starp dalībvalstīm.

(140) Kā norādīts 118. un 119. apsvērumā, šis ieguldījumu projekts, atjaunojot sausos dokus pienācīgā stāvoklī, ļaus NOP turpināt saimniecisko darbību – iznomāt sausos dokus, tādējādi uzlabojot tās konkurētspēju. Lai gan NOP darbojas kuģu būves un kuģu remonta infrastruktūras augšupējā tirgū, tas, ka šāda infrastruktūra tiek subsidēta un pēc tam izmantota, lai sniegtu kuģu būves un kuģu remonta pakalpojumus lejupējā līmenī, izkropļo konkurenci un ietekmē tirdzniecību Eiropas Savienības līmenī. Tas tā ir tāpēc, ka kuģu būves/remonta nozare ir atvērta konkurencei un tirdzniecībai Savienības līmenī. Šā iemesla dēļ šīm iekārtām ar kuģu būves nozarei piemērojamiem īpašiem noteikumiem ir paredzēts varbūtējas vals intervences regulējums ([51]). Turklāt NOP konkurē ar citiem pārvaldītājiem, kas var iznomāt kuģu būves/remonta infrastruktūru Savienībā, tādēļ tā darbojas tirgū, kas ir atvērts konkurencei un tirdzniecībai Savienības līmenī.

(141) Tāpēc Komisija secina, ka attiecīgie pasākumi varētu izkropļot konkurenci un ietekmēt Savienības iekšējo tirdzniecību.

5.1.6. *Par varbūtējo LESD 345. panta pārkāpumu*

(142) Itālijas iestādes apgalvo, ka, atzīstot minētos pasākumus par valsts atbalstu, tiktu pārkāpts LESD 345. pants, kurā noteikts privāto un publisko struktūru neitralitātes princips. Privāts īpašnieks kuģu remonta iekārtās varētu veikt neierobežotus ieguldījumus, savukārt valsts ieguldījumi valsts infrastruktūrā vienmēr veidotu valsts atbalstu.

(143) Komisija norāda, ka Savienības tiesiskais regulējums attiecībā pret īpašuma tiesību sistēmu ir neitrāls un nekādi neskar dalībvalstu tiesības rīkoties kā ekonomikas dalībniekiem. Tomēr, ja valsts sektora iestādes tieši vai netieši veic jebkāda veida saimnieciskos darījumus ([52]), uz tām attiecas Savienības valsts atbalsta noteikumi. Saimnieciskie darījumi, kurus veic publiskās struktūras (tostarp publiskie uzņēmumi), nerada priekšrocību darījuma otrai pusei un tādējādi nav uzskatāmi par atbalstu, ja tie tiek veikti atbilstoši parastiem tirgus nosacījumiem ([53]).

(144) Komisija konstatē, ka, sniedzot valsts finansējumu NOP, Itālijas valsts neveica ieguldījumu atbilstīgi "tirgus ekonomikas ieguldītāja principam". Pirmkārt, šis princips nav piemērojams situācijā, kad valsts sektora iestāde rīkojas kā sabiedriska pakalpojuma organizētāja un deleģētāja iestāde. Šā principa piemērojamība katrā ziņā ir izslēgta, jo dalībvalsts pēc definīcijas, organizējot un deleģējot varbūtējo sabiedrisko pakalpojumu, rīkojas kā valsts sektora iestāde ([54]). Otrkārt, pat ja tirgus ekonomikas ieguldītāja princips būtu piemērojams, Komisija uzskata, ka privāts operators tajā pašā nozarē būtu *ex ante* izstrādājis darījumdarbības plānu un būtu veicis ieguldījumu tikai tad, ja tas būtu rentabli, pamatojoties uz minēto plānu. Citus apsvērumus (piem., Itālijas minēto tēla uzlabošanu, sk. 69. apsvērumu) varētu izņēmuma kārtā ņemt vērā rentabilitātes analīzē, taču tiem būtu jābūt pamatotiem ar objektīviem pierādījumiem, kurus Itālijas iestādes nav iesniegušas.

([50]) Sk., piem., Tiesas spriedumu *Philip Morris*/Komisija, 730/79, ECLI:EU:C:1980:209, 11. punkts, un Tiesas spriedumu Itālija/Komisija, C-372/97, ECLI:EU:C:2004:234, 44. punkts.

([51]) Sk. Komisijas 2004. gada 12. maija Lēmumu par valsts atbalstu, ko īstenojusi Spānija attiecībā uz turpmākas restrukturēšanas atbalstu publiskajām Spānijas kuģu būvētavām; Valsts atbalsta lieta C 40/00 (ex NN 61/00) (2005/173/EK).

([52]) Sk., piem., Tiesas spriedumu Beļģija/Komisija, 40/85, ECLI:EU:C:1986:305, 12. punkts.

([53]) Tiesas spriedums *SFEI* un citi, C-39/94, ECLI:EU:C:1996:285, 60. un 61. punkts.

([54]) Tiesas spriedums *SNCM*/Komisija, T-454/13, ECLI:EU:T:2017:134, 233. punkts.

(145) Kā norādīts lēmumā par procedūras sākšanu, Itālijas iestādes iesniedza finanšu analīzi, kas balstās uz finansējuma nepilnību, kuru aprēķina kā atšķirību starp ieguldījuma paredzētās darbības peļņas diskontēto vērtību un projekta diskontētajām ieguldījumu izmaksām. Šo aprēķinu rezultāti liecina, ka 25 gadu pārskata periodā projektam ir negatīva finanšu neto pašreizējā vērtība – 44 274 286,68 EUR.

(146) Tāpēc Komisija uzskata, ka, atzīstot minētos pasākumus par valsts atbalstu, netiktu pārkāpts LESD 345. pants.

5.1.7. *Pasākumu atzīšana par pastāvošo atbalstu*

(147) Itālija apgalvo, ka attiecīgie pasākumi ir pastāvošais atbalsts Procedūras regulas 1. panta b) punkta v) apakšpunkta nozīmē, kurā pastāvošais atbalsts definēts kā "atbalsts, ko uzskata par pastāvošu atbalstu, jo ir iespējams konstatēt, ka tā ieviešanas laikā tas nav bijis atbalsts, bet pēc tam iekšējā tirgus attīstības dēļ – dalībvalstij neieviešot izmaiņas – tas kļuvis par atbalstu". Tajā pašā 1. panta b) punkta v) apakšpunktā ir arī paredzēts, ka tad, "[j]a daži pasākumi kļūst par atbalstu tādēļ, ka Savienības tiesību akti nosaka kādas darbības liberalizāciju, tad pēc datuma, kas noteikts liberalizācijai, šādus pasākumus neuzskata par pastāvošu atbalstu".

(148) Komisija uzskata, ka atbalstu nevar atzīt par pastāvošo atbalstu, jo valsts atbalsts kuģu būves un kuģu remonta iekārtām vienmēr ir ticis uzskatīts par valsts atbalstu, pat pirms sprieduma lietā *Leipzig Halle* ([55]).

(149) Komisija atzīmē Itālijas argumentus, ka Lēmums 94/374/EK par Sicīlijas reģiona tiesību normām (citēts lēmumā par procedūras sākšanu, sk. 74. apsvērumu) nepamato secinājumu, ka publiskie atbalsta pasākumi kuģu remonta iekārtām sausajā dokā vienmēr ietilpst LESD 107. panta 1. punkta darbības jomā. Tomēr Komisija konstatē, ka šajā lēmumā ir skaidri nošķirts publiskais atbalsts, ko sniedz struktūrai, kura ir atbildīga par ostas pārvaldību (tas netika atzīts par valsts atbalstu), un publiskais atbalsts, ko šai pašai publiskajai struktūrai sniedz par sausā doka uzturēšanas darbiem (tas tika atzīts par valsts atbalstu). Jebkurā gadījumā valsts atbalsts ir objektīvs jēdziens, kuru ietekmē tikai tas, vai valsts pasākums rada priekšrocību vienam vai vairākiem konkrētiem uzņēmumiem, un šo objektīvo jēdzienu neietekmē Komisijas lēmumu pieņemšanas prakse ([56]).

(150) Tāpēc Komisija atkārtoti uzsver savu secinājumu, ka minētie pasākumi bija uzskatāmi par valsts atbalstu arī pirms sprieduma lietā *Leipzig Halle*.

5.2. **Atbalsta, kas sniegts *CAMED*, esība**

(151) Tā kā NOP saņēma un turpinās saņemt publisko atbalstu, lai finansētu darbību, par ko panākta vienošanās ar *CAMED*, attiecīgi *CAMED* nebija jāsedz visas ieguldījumu izmaksas kā jebkuram citam privātam kuģu remonta iekārtu operatoram tirgū. Komisija konstatē, ka, nodrošinot sausos dokus *CAMED* par cenu, kas ir zemāka nekā tirgus cena, Itālija piešķīra selektīvu ekonomisku priekšrocību *CAMED*.

5.2.1. *Attiecināmība un valsts līdzekļi*

(152) Tā kā NOP ir publiska struktūra, kas veido daļu no valsts pārvaldes (pat ja uzskatāms, ka tā rīkojusies kā privāts uzņēmums, sk. 118. apsvērumu), Komisija konstatē, ka minētie pasākumi ir attiecināmi uz valsti. Gadījumos, kad valsts sektora iestāde piešķir atbalstu saņēmējam, šis pārvedums ir attiecināms uz valsti, pat ja konkrētā struktūra ir juridiski autonoma no citām valsts sektora iestādēm.

(153) Valsts līdzekļi ir visi publiskā sektora līdzekļi, tostarp valsts iekšējo (decentralizēto, apvienoto, reģionālo un citu) struktūru līdzekļi. Turklāt atteikšanās no tādiem ieņēmumiem, kuri parastā gadījumā tiktu samaksāti valstij, ir uzskatāma par valsts līdzekļu pārvedumu. Ja valsts sektora iestādes piedāvā preces vai pakalpojumus par cenu, kas ir zemāka nekā tirgus cena, tas nozīmē atteikšanos no valsts resursiem (kā arī priekšrocības radīšanu).

(154) Tāpēc Komisija konstatē, ka, nodrošinot sausos dokus *CAMED*, iespējams, zem tirgus vērtības, NOP ir atteikusies no valsts līdzekļiem.

([55]) Sk., piem., Lēmumu 94/374/EK.
([56]) Tiesas spriedums *Associazione italiana del risparmio gestito και Fineco Asset Management*/Komisija, T-445/05, ECLI:EU:T:2009:50, 145. punkts.

5.2.2. *Selektivitāte*

(155) Lai pasākumu uzskatītu par valsts atbalstu, tam ir jābūt specifiskam vai selektīvam tādā ziņā, ka tas rada priekšrocības konkrētiem uzņēmumiem un/vai noteiktu preču ražošanai. Itālija apgalvo, ka minētajiem pasākumiem ir vispārējs transversāls raksturs, jo atbilstīgi publiskajam modelim, saskaņā ar kuru Itālijas likumdevējs ir organizējis ostu nozari, visi uzņēmumi (ne tikai *CAMED*), kas darbojas visu Itālijas ostu teritorijās (ne tikai Neapolē) un visās ekonomikas nozarēs, ir "guvuši labumu" no "atbalsta", kas ir identisks *CAMED* varbūtēji saņemtajam. Komisija šim novērtējumam nepiekrīt tālāk minēto iemeslu dēļ.

(156) Pirmkārt, tā kā koncesijas līgums tika parakstīts konkrēti ar *CAMED*, var pieņemt, ka priekšrocība *CAMED* ir radīta selektīvi. Individuāla atbalsta pasākumos ekonomiskās priekšrocības pastāvēšana rada prezumpciju, ka pasākums ir selektīvs ([57]). Otrkārt un jebkurā gadījumā, minētie pasākumi ir selektīvi, jo tie rada priekšrocību *CAMED*, salīdzinot ar citiem uzņēmumiem, kas ir salīdzināmā tiesiskajā un faktiskajā situācijā. Kā parādīts šā lēmuma 5.2.3. iedaļā, *CAMED* var ekspluatēt Neapoles ostas kuģu būves un kuģu remonta iekārtas, maksājot tikai nelielu daļu no to izmaksām. Turpretī citām kuģu būvētavām (citās ostās vai ārpus ostu teritorijām), kas ekspluatē valstij nepiederošas iekārtas un uz kurām tādējādi neattiecas ministra Dekrēts Nr. 595/1995, principā pašām ir jāsedz visas izmaksas saistībā ar to savu kuģu būves un kuģu remonta iekārtu uzstādīšanu, kuras tās ekspluatē, lai sniegtu šādus pakalpojumus. Visbeidzot, Komisija norāda, ka minētie pasākumi ir selektīvi arī tāpēc, ka tie ir par labu kuģu būves un kuģu remonta iekārtu operatoram, salīdzinot ar citu ekonomikas nozaru ražošanas vai remonta iekārtu operatoriem. Pēdējie minētie atrodas salīdzināmā faktiskajā un tiesiskajā situācijā, jo arī tie īsteno savu saimniecisko darbību, balstoties uz to izmantotajām ražošanas vai remonta iekārtām. Tomēr, atšķirībā no *CAMED*, tiem saimnieciskā darbība ir jāīsteno, negūstot labumu no tādas nomas maksas par to iekārtām, kas ir noteikta zem pašizmaksas.

5.2.3. *Ekonomiska priekšrocība*

(157) Attiecībā uz *CAMED* Komisija norāda, ka koncesijas līgums netika piešķirts atvērta konkursa procedūrā, bet gan cita veida procedūrā, kurā citi operatori varēja iesniegt piezīmes vai alternatīvus priekšlikumus attiecībā pret individuālu iesniegumu koncesijas iegūšanai (savā ziņā "iebildumu procedūra", sk. 15. apsvērumu).

(158) Komisija arī norāda, ka maksa, ko *CAMED* samaksāja saskaņā ar 2004. gada koncesiju, neatbilst tirgus prasībām. Zemes lietošanas nodevu, ko *CAMED* maksā NOP, aprēķina, balstoties uz fiksētiem juridiskajiem parametriem, un tā vidēji gadā ir 140 201,29 EUR, kas 30 gadu koncesijas periodā atbilst aptuveni 4,2 miljoniem EUR ([58]). Šo maksu nosaka, pamatojoties uz 1995. gada 15. novembra Dekrētu Nr. 595, un tajā tiek ņemta vērā ar koncesiju saistītās publiskās teritorijas platība kvadrātmetros, reizinot to ar vienības summu, kas izteikta *euro* un katru gadu pieaug, pamatojoties uz procentos izteiktu koeficientu. Vienības summa, kas izteikta *euro*, atšķiras atkarībā no darbībām, ko aptver koncesija. Viena no minētajā dekrētā minētajām darbībām ir "kuģu būvētavas darbības" (t. i., kuģu remonts un pārbūve). Tomēr minētajā dekrētā nav norādīta sauso doku pārvaldīšana, kas arī tika uzticēta *CAMED*, pamatojoties uz koncesiju.

(159) Komisija uzskata, ka saskaņā ar minēto metodi noteiktā nodeva ir vienīgi atlīdzība par uzturēšanos valstij piederošā īpašumā, bet tajā netiek ņemts vērā faktiskais koncesijas priekšmets un no tā iegūtā ekonomiskā vērtība. Konkrētāk, nosakot nodevu, netiek ņemts vērā fakts, ka koncesija ļauj *CAMED* ne vien veikt kuģu remonta darbības, bet arī vienpersoniski pārvaldīt valstij piederošos sausos dokus. Tas ļauj *CAMED* iekasēt nodevu no citiem ostas operatoriem, kuri vēlas šajos dokos veikt remontdarbus ([59]).

(160) Turklāt Komisija norāda, ka saskaņā ar 2004. gada koncesiju *CAMED* apņēmās veikt ieguldījumus 24 610 420 EUR apmērā. Kā norāda Itālijas iestādes un *CAMED*, faktiski *CAMED* ieguldījumu programmas apmērs bija 42 541 495 EUR (sk. 80. un 100. apsvērumu).

(161) Komisija secina, ka *CAMED* kā sauso doku pārvaldnieks un operators (t. i., kuģu remonta pakalpojumu sniedzējs) būtu atbildīgs par visu renovācijas būvdarbu izmaksu segšanu. Savukārt, ja renovētās iekārtas tiktu nodotas

([57]) Tiesas spriedums Grieķija/Komisija, T-314/15, ECLI:EU:T:2017:903, 79. punkts.

([58]) Šo rādītāju iegūst, 30 gadu laikposmā ekstrapolējot vidējo koncesijas maksu, ko *CAMED* jau samaksāja par laikposmu no 2004. līdz 2017. gadam.

([59]) Nodeva, ko citi ostas operatori maksā *CAMED*, aptver: i) sauso doku izmantošanu un ii) "saistītos pakalpojumus", ko sniedz *CAMED*, piemēram, kuģa ienākšanu dokā, iziešanu no doka un apkopi dokā, elektroenerģijas piegādi, saspiesta gaisa nodrošināšanu, doka celtņa izmantošanu, kā arī uzraudzības pakalpojumus un vides drošību.

CAMED rīcībā, *CAMED* būtu jāmaksā (koncesijas) maksa, kas atspoguļo vismaz Itālijas valsts un NOP ieguldījumu vērtību saistībā ar veikto renovāciju. Tas tā ir tāpēc, ka *CAMED* izmanto subsidēto infrastruktūru visu tās darbmūža laiku, tādēļ pēc koncesijas perioda valstij paliks tikai ierobežota atlikusī vērtība.

(162) Komisija norāda, ka tikai daļa no *CAMED* ieguldījumiem attiecas uz sauso doku renovāciju (sk. 100. apsvērumu). Pārējā (būtiskā) ieguldījumu daļa rodas tieši saistībā ar iekārtu ikdienas ekspluatāciju un pārvaldību, par ko *CAMED* būtu atbildīgs jebkurā gadījumā.

(163) Tāpēc ieguldījumi 42 miljonu EUR apmērā, kurus *CAMED* veica savās interesēs (t. i., lai segtu izmaksas, kuras tam būtu jāsedz jebkurā gadījumā), ir papildu privāti ieguldījumi līdztekus visiem 2. tabulā minētajiem valsts intervences gadījumiem un nevar tikt uzskatīti par ieguldījumu tirgus koncesijas maksā. Arī tā šīs summas daļa (11,1 miljons EUR), ko *CAMED* maksāja par ieguldījumiem dokos (sk. 15. apsvērumu), var tikt uzskatīta par pašu ieguldījumu, jo, beidzoties koncesijas līgumam, NOP visu aktīvu amortizācijas dēļ neieguva nekādu (vai ieguva ļoti minimālu) vērtību.

(164) Turklāt, kā minēts lēmumā par procedūras sākšanu, Komisija šaubījās, vai saistībā ar koncesijas līgumu *CAMED* tika noteiktas SPS. Pirms lēmuma par procedūras sākšanu pieņemšanas Itālija bija apgalvojusi, ka, tā kā *CAMED* izmanto sausos dokus PVTN sniegšanai, jebkurš šo pakalpojumu sniegšanai nepieciešamais ieguldījums ir kompensācija par šo pakalpojumu.

(165) Lai gan Itālija pēc lēmuma par procedūras sākšanu pieņemšanas vairs neapgalvoja, ka *CAMED* ir noteiktas SPS, Komisija pilnīguma interesēs tālāk izklāstītajos apsvērumos izvērtē, vai attiecībā uz atbalsta pasākumiem par labu *CAMED* kumulatīvi izpildās četri *Altmark* nosacījumi.

(166) Attiecībā uz pirmo *Altmark* nosacījumu nav izpildīti 129. apsvērumā minētie minimālie kritēriji. Konkrētāk, netika skaidri definēta *CAMED* varbūtēji uzticēto sabiedrisko pakalpojumu saistību būtība un darbības joma. Koncesijā saistības ir definētas tikai kā atsauce uz vispārīgi formulēto noteikumu ministra 1994. gada 14. novembra Dekrēta 1. panta g) punktā. Tāpēc, lai gan varētu apgalvot, ka saistību ilgumu nosaka koncesijas 30 gadu ilgums, šā lēmuma 130. apsvērumā izskaidroto iemeslu dēļ tik un tā nav skaidri definēts, kāda ir varbūtējo sabiedrisko pakalpojumu saistību būtība un darbības joma.

(167) Jebkurā gadījumā saistībā ar to, vai varbūtējās sabiedrisko pakalpojumu saistības ir piemērotas noteikšanai par PVTN, Komisija neuzskata, ka *CAMED* ir pienākums pildīt saistības, kuras varētu definēt kā sabiedrisko pakalpojumu saistības. Attiecīgo pakalpojumu (sauso doku pārvaldību) jau sniedz un var sekmīgi sniegt citi uzņēmumi, kas darbojas parastos tirgus apstākļos. Šim pakalpojumam nav nekādu sevišķu īpašību, salīdzinot ar pakalpojumiem, ko sniedz privātie īpašnieki kuģu remonta pakalpojumu jomā un šādu iekārtu pārvaldnieki, un ar to netiek risinātas nekādas tirgus nepilnības. Itālijas iestādes nav iesniegušas pierādījumus, kas apliecinātu, ka *CAMED* nodrošina darbību, kura tirgū netiek piedāvāta atbilstīgi salīdzināmiem nosacījumiem cenas, kvalitātes, nepārtrauktības un pakalpojuma piekļuves ziņā. Turklāt subsidētās iekārtas nesniedz nekādu vispārēju labumu sabiedrībai, bet gan tikai pakalpojumu Neapoles reģiona kuģu īpašniekiem ([60]).

(168) Attiecībā uz otro *Altmark* nosacījumu 2004. gada koncesija tieši nenosaka nekādu kvantitatīvu noteikumu vai iepriekš objektīvi un pārredzami noteiktus parametrus tās kompensācijas apmēra aprēķināšanai, kura NOP ir jāmaksā *CAMED* apmaiņā pret pienākumu piešķirt jebkuram citam kuģu remontētājam atvērtu piekļuvi sausajam dokam. 2004. gada koncesijā šī saistība nav nekā tieši sasaistīta ar NOP apņemšanos īstenot attiecīgo darbību. 2004. gada koncesijā arī nav skaidri identificēti darbības zaudējumi, kurus, kā tiek apgalvots, cietis *CAMED*, vai darbības summa.

(169) Turklāt Komisija norāda, ka darbība finansēšana kā kompensācija *CAMED* par pienākumu nodrošināt atvērtu piekļuvi sausajiem dokiem nevar izslēgt pārmērīgas kompensācijas risku, kā paredz trešais *Altmark* kritērijs. Faktiski, tā kā nepastāv aprēķini vai aplēses par varbūtējiem darbības zaudējumiem, kas radušies, pildot SPS, šķiet, nav iespējams pārbaudīt, vai par darbību piešķirtā ieguldījumu summa atbilst šiem darbības zaudējumiem, ņemot vērā saprātīgu peļņu.

([60]) Sk. 2011. gada paziņojuma par PVTN 50. punktu.

(170) Kas attiecas uz ceturto *Altmark* nosacījumu, tad zemes koncesija tika piešķirta *CAMED* bez publiskā iepirkuma procedūras veikšanas un Itālija nesniedza vajadzīgo informāciju, lai varētu izvērtēt, vai par darbību piešķirto ieguldījumu summa atbilst izmaksām, kādas rastos parastam, labi vadītam uzņēmumam, kas nodrošina atvērtu piekļuvi sausajiem dokiem citiem kuģu remontētājiem.

(171) Tāpēc Komisija konstatē, ka minētie četri nosacījumi kumulatīvi nav izpildīti; līdz ar to attiecīgie pasākumi rada ekonomisku priekšrocību *CAMED*.

5.2.4. *Konkurences izkropļojumi un ietekme uz tirdzniecību*

(172) Kuģu remonts ir saimnieciskā darbība, kas ir atvērta konkurencei un tirdzniecībai Savienības līmenī. Tāpēc jebkāds *CAMED* piešķirtais atbalsts var izkropļot konkurenci un ietekmēt Savienības iekšējo tirdzniecību.

5.2.5. *Pasākumu atzīšana par pastāvošo atbalstu*

(173) Balstoties uz iemesliem, kas attiecībā uz NOP analizēti šā lēmuma 5.1.7. iedaļā, Komisija arī uzskata, ka minētie pasākumi par labu *CAMED* nevar tikt uzskatīti par pastāvošo atbalstu.

5.3. **Saderība**

(174) Komisija konstatē, ka sausie doki nav transporta infrastruktūra, bet gan kuģubūvētavu ražošanas iekārtas, jo tos izmanto kuģu būves vai kuģu remonta, nevis transporta vajadzībām. Tāpēc Komisija uzskata, ka minētos pasākumus nevar tieši novērtēt saskaņā ar LESD 107. panta 3. punkta c) apakšpunktu kā transporta infrastruktūras ieguldījumu atbalstu, kā apgalvo Itālijas iestādes (sk. 86. apsvērumu).

(175) Komisija arī konstatē, ka minēto atbalstu nevar novērtēt, pamatojoties uz LESD 107. panta 2. punkta b) apakšpunktu par atbalstu, ko sniedz, lai novērstu kaitējumu, ko nodarījušas dabas katastrofas vai ārkārtēji notikumi. Komisija norāda, ka atbalsts saskaņā ar šo pantu var tikt atzīts par saderīgu tikai tad, ja tiek izpildīti ļoti stingri nosacījumi, tostarp tas, ka atbalsts kompensē tikai kaitējumu, kas tieši nodarīts ar konkrēto notikumu, un nerada pārmērīgu kompensāciju, kas šajā lietā netika pierādīts ([61]).

(176) Tāpēc Komisija uzskata, ka par labu NOP un *CAMED* veikto pasākumu saderība vispirms ir jāvērtē saskaņā ar Komisijas paziņojumu "Eiropas Savienības nostādnes par valsts atbalstu, ko piešķir kā kompensāciju par sabiedrisko pakalpojumu sniegšanu" ("2011. gada PVTN nostādnes") ([62]).

(177) Ja 2011. gada PVTN nostādnēs paredzētie saderības nosacījumi nav ievēroti, Komisija uzskata, ka par labu NOP un *CAMED* veikto pasākumu saderību var vērtēt arī saskaņā ar valsts atbalsta noteikumiem kuģu būves nozarē, kas bija piemērojami katra pasākuma piešķiršanas laikā.

(178) Komisija konstatē, ka individuālo atbalsta pasākumu par labu NOP piešķiršanas datums nav tas datums, kad stājās spēkā Likums Nr. 413/1998. kā apgalvo Itālija (sk. 85. apsvērumu). Šis likums ir pārāk vispārīgs, un ar to nevar saņēmējam piešķirt juridiskas tiesības saņemt atbalstu, jo tajā nav noteikti konkrēti saņēmēji vai atbalsta summas ([63]). Tā vietā Komisija konstatē, ka tiesības saņemt attiecīgo atbalstu izriet no ministra 1999. gada 27. decembra Dekrēta, kas ir pieņemts ar Likumu Nr. 413/1998 noteiktā vispārējā regulējuma ietvaros, lasot to kopā ar ministra 2001. gada 2. maija Dekrētu, kas ir faktiskie pasākuma īstenošanas akti atbilstīgi Likuma Nr. 413/1998 prasībām.

(179) Saskaņā ar Likuma Nr. 413/1998 9. pantu, pamatojoties uz attiecīgo ostu iestāžu pieprasījumu, ministra 1999. gada 27. oktobra Dekrēta 1. pantā ir paredzēta infrastruktūras būvdarbu programmas pieņemšana, lai paplašinātu, modernizētu un restrukturētu ostas, kā arī piešķirtu minētā dekrēta pielikumā paredzētos resursus. Saskaņā ar minēto pielikumu ministrijai bija jādara NOP pieejami līdzekļi 51,403 miljonu EUR (99,53 miljardu Itālijas liru) apmērā par ieguldījumu būvdarbiem Neapoles ostas sausajos dokos. Summas, kas ir jādara pieejamas visiem ieguldījumiem ostu infrastruktūrā laikposmā no 2001. līdz 2017. gadam, bija noteiktas ministra 2001. gada 2. maija Dekrēta pielikumā, kas arī tika pieņemts, pamatojoties uz Likumu Nr. 413/1998. Attiecībā uz NOP ar šo dekrētu tika noteikts, ka kopējie finansējuma griesti ir 102 miljoni EUR (197,5 miljardi Itālijas liru). Ar šiem dekrētiem NOP cita starpā tika piešķirtas tiesības saņemt no ministrijas aizdevumu atmaksāšanu attiecībā

([61]) Komisijas Lēmums SA.39622 (2014/N), Slovēnijas Republika – Atbalsts kaitējuma novēršanai, ko Slovēnijā 2014. gada janvārī un februārī nodarījusi atkala (visas nozares, izņemot lauksaimniecību, mežsaimniecību, zivsaimniecību un akvakultūru).
([62]) OV C 8, 11.1.2012., 15. lpp.
([63]) Sk. Tiesas spriedumu *NERĒA*, C-245/16, ECLI:EU:C:2017:521, 32. punkts.

uz ostu infrastruktūras projektiem, kas noteikti ministra dekrētu pielikumā, tostarp tiem, kas saistīti ar attiecīgajiem sausajiem dokiem. Šie ieguldījumi jau bija veikti laikā, kad *CAMED* tika piešķirta 2004. gada koncesija, un pašā koncesijā ir iekļautas atsauces uz ieguldījumiem, kas paredzēti jau 2001. gada līgumā. Attiecīgi uz kuģu būves atbalstu (reģionālais atbalsts esošo būvētavu uzlabošanai vai modernizēšanai ar mērķi uzlabot esošo iekārtu ražīgumu) par labu NOP un *CAMED* var attiekties šādi saderības pamati:

1) Regula (EK) Nr. 1540/98, kas bija spēkā no 1999. gada 1. janvāra līdz 2003. gada 31. decembrim;

2) 2004. gada Nostādnes par valsts atbalstu kuģu būvei, kas sākotnēji tika piemērotas no 2004. gada 1. janvāra līdz 2006. gada 31. decembrim, bet vēlāk to piemērošanas termiņš tika divreiz pagarināts – līdz 2008. gada 31. decembrim un līdz 2011. gada 31. decembrim;

3) 2011. gada Nostādnes par valsts atbalstu kuģu būvei, kas bija piemērojamas nepaziņotajam atbalstam, kurš piešķirts pēc 2011. gada 31. decembra. Šo nostādņu piemērošanas termiņš tika pagarināts līdz 2014. gada 30. jūnijam;

4) Reģionālā atbalsta pamatnostādnes 2014.–2020. gadam, kuras piemēro no 2014. gada 1. jūlija.

(180) Itālija apgalvoja, ka minētais kuģu būves atbalsta saderības pamats nebūtu jāpiemēro pats par sevi un ka saderība tā vietā būtu jāvērtē, tieši pamatojoties uz LESD 107. pantu, kā arī ņemot vērā citus valsts atbalsta jomā pieņemto sekundāro tiesību aktu noteikumus ([64]). Itālija ir minējusi bombardēšanu Otrā pasaules kara laikā, zemestrīces, atbalstāma apgabala ekonomikas attīstību, kā arī ostu infrastruktūras modernizāciju un attīstību.

(181) Atbilstīgi judikatūrai dalībvalstij ir pienākums pierādīt, ka valsts pasākuma apstākļi atšķiras no attiecīgajās nostādnēs paredzētajiem apstākļiem un ka tādēļ Komisijai pasākums ir jāvērtē tieši saskaņā ar LESD 107. panta 3. punktu ([65]). Ciktāl Itālija apgalvo, ka iemesls atkāpties no minētajām nostādnēm ir bombardēšana Otrā pasaules kara laikā un zemestrīces, Komisija 175. apsvērumā jau ir paskaidrojusi, kādēļ attiecībā uz minētajiem pasākumiem jebkurā gadījumā nav izpildīti LESD 107. panta 2. punkta b) apakšpunkta nosacījumi. Saistībā ar argumentu par ostu infrastruktūras modernizāciju un attīstību kā pamatu šo pasākumu tiešai vērtēšanai saskaņā ar Līgumu, Komisija 174. apsvērumā jau ir paskaidrojusi, ka sausie doki nav transporta infrastruktūra un kā tādi nevar tikt tieši vērtēti saskaņā ar LESD 107. panta 3. punkta c) apakšpunktu. Visbeidzot, attiecībā uz Itālijas argumentu par attiecīgā atbalstāmā apgabala ekonomikas attīstīšanu Komisija norāda, ka šāds atbalsts netiktu vērtēts saskaņā ar minēto pasākumu piešķiršanas laikā piemērojamajām reģionālā atbalsta nostādnēm, jo, kā minēts 176. apsvērumā, uz atbalstu kuģu būvē attiecās nozares noteikumi un šis fakts tika nepārprotami atzīts visās atbalsta piešķiršanas laikā piemērojamajās reģionālā atbalsta nostādnēs ([66]). Ir arī tikai loģiski, ka atbalsts kuģu būves aktīviem tiek vērtēts saskaņā ar īpašajiem kuģu būves nozares noteikumiem, nevis vispārīgākajiem reģionālā atbalsta noteikumiem, jo tikai nozares nostādnes var aptvert nozares īpatnības un tādējādi vislabāk risināt jautājumus saistībā ar atbalsta kopējo mērķi.

5.3.1. *Atbalsta, kas sniegts NOP, saderības novērtējums*

(182) Viens no nosacījumiem, lai atbalstu atzītu par saderīgu saskaņā ar 2011. gada PVTN nostādnēm, paredz, ka atbalstam ir jābūt piešķirtam attiecībā uz īstu un pareizi definētu PVTN, kā paredzēts LESD 106. panta 2. punktā. Turklāt PVTN ir jāpiešķir ar aktu, kas konkrēti nosaka SPS un kompensācijas aprēķina metodiku, kā arī kompensācijas apjoms nedrīkst pārsniegt summu, kas vajadzīga, lai segtu SPS pienākuma izpildes neto izmaksas, tostarp saprātīgu peļņu.

(183) Argumenti, kas iekļauti 5.1.4. iedaļā, liecina, ka Komisija konstatē, ka Itālija ir pieļāvusi acīmredzamu vērtējuma kļūdu, definējot publisko pienākumu, kas noteikts NOP. Turklāt attiecīgie akti nekādi nenorāda kompensācijas summu, kas ir jāpiešķir NOP par sauso doku pārvaldību, vai šādas kompensācijas aprēķināšanas kārtību, tādēļ tie

([64]) Šeit Itālija atsaucas uz Paziņojumu Nr. 2003/C 317/06 (OV C 317, 30.12.2003., 11. lpp.) un jo īpaši uz tā 12. punktu, kurā noteikts, ka "atbalstu kuģu būvei var sniegt saskaņā ar pantiem [LESD 107. un 108. pantu] un visiem uz šo pantu pamata pieņemtajiem tiesību aktiem un pasākumiem".

([65]) Tiesas spriedums Grieķija/Komisija, C-431/14 P, ECLI:EU:C:2016:145, 70., 71. un 72. punkts.

([66]) Sk. 8. punktu (un 9. zemsvītras piezīmi) Valstu reģionālā atbalsta pamatnostādnēs 2007.–2013. gadam (OV C 54, 4.3.2006., 13. lpp.): "(..) uz dažām nozarēm [transportu un kuģu būvi] attiecas arī īpaši noteikumi, kuros ņemta vērā attiecīgo nozaru īpašā situācija un kuri var paredzēt pilnīgas vai daļējas atkāpes no šīm pamatnostādnēm", sk. 2. punktu Valstu reģionālā atbalsta pamatnostādnēs (2000.–2006. gads) (OV C 74, 10.3.1998., 9. lpp.): "Turklāt dažas nozares, uz ko attiecas šīs pamatnostādnes, regulē arī noteikumi, kuru konkrētais mērķis ir minētās nozares."

neļauj secināt, vai piešķirtā kompensācija nepārsniedz to, kas vajadzīga, lai segtu attiecīgās no SPS pienākuma izpildes radušās neto izmaksas. Turklāt, kā paskaidrots 167. apsvērumā, varbūtējo NOP sabiedrisko pakalpojumu saistību būtība, ilgums un darbības joma netika skaidri noteikta.

(184) Tāpēc Komisija uzskata, ka minētie pasākumi neatbilst visiem saderības nosacījumiem un tādēļ nevar tikt atzīti par saderīgiem saskaņā ar 2011. gada PVTN nostādnēm attiecībā uz atbalstu, kas sniegts NOP.

(185) Komisija izvērtēja arī to, vai šos pasākumus var atzīt par saderīgiem, pamatojoties uz piemērojamajiem kuģu būves noteikumiem.

(186) Komisija atzīmē, ka attiecībā uz atbalsta piešķiršanas aktiem (sk. 25. un 179. apsvērumu) dažādajam atbalstam piemērojamie juridiskie pamati ir Regula (EK) Nr. 1540/98 un Nostādnes par valsts atbalstu kuģu būvei, kas 179. apsvērumā norādīti kā i) un ii) apakšpunkts ([67]). Komisija, kā minēts tālāk, pārbaudīja, vai ir ievēroti katrā no uzskaitītajiem saderības pamatiem paredzētie nosacījumi.

(187) Lai varētu pretendēt uz atbalstu saskaņā ar kuģu būves noteikumiem, atbalsts ir jāpiešķir attiecībā uz ieguldījumiem esošo kuģu būvētavu uzlabošanai vai modernizēšanai, nesaistot to ar attiecīgās(-o) būvētavas(-u) finansiālo pārstrukturēšanu, ar mērķi uzlabot esošo iekārtu ražīgumu (izslēdzot nolietoto aktīvu vienkāršu nomaiņu) ([68]).

(188) Itālijas iestādes norādīja (sk. 86. apsvērumu), ka varbūtējais atbalsts ir paredzēts nevis tam, lai veicinātu kuģu būvētavas esošo iekārtu ražīguma pieaugumu, bet gan lai veiktu specifisko uzturēšanu attiecībā uz dažām ostas infrastruktūras vienībām, kuru vienīgā īpašniece ir Itālijas valsts, un novērstu to novecošanu. Tāpēc ieguldījumi neatbilst atbalstam saskaņā ar kuģu būves noteikumiem.

(189) Turklāt Itālija nav pierādījusi, ka atbalstam ir stimulējoša ietekme, proti, ka pieteikums atbalsta saņemšanai tika iesniegts pirms būvdarbu uzsākšanas vai ka atbalsts ir ierobežots ar attiecināmo izdevumu atbalstu, kā noteikts piemērojamajās reģionālā atbalsta nostādnēs (sk. 89. apsvērumu).

(190) Šim projektam jau piešķirtais publiskais finansējums (44 138 854,50 EUR, proti, 76,42 % no kopējām ieguldījumu izmaksām) pārsniedz kuģu būves iekārtām paredzēta atbalsta maksimālo pieļaujamo intensitāti saskaņā ar visām trijām vēlākajām kuģu būves nostādnēm (kas bija robežās no 12,5 % līdz 22,5 % no kopējām ieguldījumu izmaksām atkarībā no reģionālā atbalsta statusa attiecīgajā reģionā).

(191) Ņemot vērā to, ka minētie saderības nosacījumi nav izpildīti, Komisija secina, ka atbalsta pasākumi par labu NOP nav saderīgi ar iekšējo tirgu.

5.3.2. *Atbalsta, kas sniegts CAMED, saderības novērtējums*

(192) Kā parādīts 5.2.3. iedaļā, Itālija pieļāva acīmredzamu vērtējuma kļūdu, nosakot, vai *CAMED* sniegtie kuģu remonta pakalpojumi ir SPS. Turklāt attiecīgie akti nesniedz nekādas norādes par to, kādā apjomā *CAMED* ir piešķirama kompensācija par saistībām nodrošināt atvērtu piekļuvi sausajiem dokiem, tādēļ tie neļauj secināt, vai piešķirtā kompensācija nepārsniedz to, kas vajadzīga, lai segtu attiecīgās izmaksas, kas radušās no SPS pienākuma izpildes. Komisija norāda, ka darbības finansējuma (par summu 44 138 854,50 EUR, ko nodrošina Itālijas valsts, un 13 621 000 EUR, ko nodrošina no NOP pašu resursiem) atzīšana par kompensāciju apmaiņā pret *CAMED* noteiktajām saistībām nodrošināt atvērtu piekļuvi sausajiem dokiem nevar izslēgt pārmērīgas kompensācijas risku (sk. 169. apsvērumu). Turklāt, kā paskaidrots 162. apsvērumā, varbūtējo sabiedrisko pakalpojumu saistību būtība un darbības joma netika skaidri noteikta.

(193) Tāpēc Komisija secina, ka minētos pasākumus attiecībā uz varbūtējo atbalstu *CAMED* nevar uzskatīt par saderīgiem saskaņā ar 2011. gada PVTN nostādnēm.

([67]) Sk. i) Regulu (EK) Nr. 1540/98, kas bija spēkā no 1999. gada 1. janvāra līdz 2003. gada 31. decembrim; ii) 2004. gada Nostādnes par valsts atbalstu kuģu būvei, kas sākotnēji tika piemērotas no 2004. gada 1. janvāra līdz 2006. gada 31. decembrim, bet vēlāk to piemērošanas termiņš tika divreiz pagarināts – līdz 2008. gada 31. decembrim un 2011. gada 31. decembrim.

([68]) Sk. 7. pantu Regulā (EK) Nr. 1540/98; 26. punktu 2003. gada Nostādnēs par valsts atbalstu kuģu būvei; 13. apsvērumu 2011. gada Nostādnēs par valsts atbalstu kuģu būvei; sk. arī Komisijas Lēmumu par C 21/2006 (ex N 635/2005), ko īstenos Slovākijas Republika attiecībā uz *Slovenské lodenice Komárno*, 2007/529/EK.

(194) Attiecībā uz tā atbalsta saderību, kas sniegts par labu *CAMED*, pamatojoties uz kuģu būves noteikumiem, Komisija norāda, ka *CAMED* kā atbalstu saņēmušo iekārtu pārvaldnieks un izmantotājs guva labumu no darbības atbalsta (samazinātas koncesijas maksas), kura mērķis bija samazināt izdevumus, kuri būtu jāsedz *CAMED*. Valsts atbalsta noteikumi kuģu būves nozarei, kas bija piemērojami katra pasākuma piešķiršanas laikā (sk. 179. apsvērumu), neparedz darbības atbalstu kuģu būves iekārtu pārvaldītājiem vai lietotājiem. Tāpēc Komisija secina, ka atbalstu, kas sniegts par labu *CAMED*, nevar atzīt par saderīgu atbalstu.

6. **SECINĀJUMS PAR ATBALSTA ESĪBU UN SADERĪBU**

(195) Komisija konstatē, ka Itālija nelikumīgi īstenojusi ieguldījumu atbalstu par labu NOP, pārkāpjot LESD 108. panta 3. punktu.

(196) Komisija arī konstatē, ka Itālija nelikumīgi īstenojusi darbības atbalstu par labu *CAMED*, pārkāpjot LESD 108. panta 3. punktu.

(197) Tā kā nav iespējams noteikt pamatojumu, lai šos pasākumus uzskatītu par saderīgiem ar iekšējo tirgu, tie uzskatāmi par nesaderīgiem.

7. **ATGŪŠANA**

7.1. **Noilguma termiņš**

(198) Komisija norāda, ka saskaņā ar Itālijas iestāžu sniegto informāciju novērtējamais valsts atbalsts nevar tikt atgūts, jo ir pagājis Procedūras regulas 17. pantā noteiktais noilgums.

(199) Procedūras regulas 17. panta 1. punktā noteikts, ka "[u]z Komisijas tiesībām atgūt atbalstu attiecas desmit gadu noilguma termiņš". Tomēr 17. panta 2. punktā ir noteikts šādi: "Noilguma termiņš sākas dienā, kad nelikumīgais atbalsts piešķirts saņēmējam vai nu kā individuāls atbalsts, vai kā atbalsts saskaņā ar atbalsta shēmu. Visas darbības attiecībā uz nelikumīgu atbalstu, kuras veic Komisija vai dalībvalsts pēc Komisijas lūguma, pārtrauc noilguma termiņu. Pēc katra pārtraukuma noilgums sākas no jauna. Noilguma termiņu pārtrauc uz laiku, kamēr Komisijas lēmumu izskata Eiropas Savienības Tiesas procesā."

(200) Komisija uzskata, ka Itālijas iestāžu argumentus nevar akceptēt. Komisijas rīcība, 2006. gada martā nosūtot informācijas pieprasījumu, 2013. un 2014. gadā – divas sākotnējā novērtējuma vēstules sūdzības iesniedzējam, kā arī papildu informācijas pieprasījumus Itālijas iestādēm (sk. 3., 5. un 6. apsvērumu), pārtrauca noilguma termiņu, tādēļ desmit gadu noilguma termiņš nav beidzies.

7.2. **Tiesiskā paļāvība un juridiskā noteiktība**

(201) Saskaņā ar Procedūras regulas 16. panta 1. punktu atbalsts, kas atzīts par nesaderīgu ar iekšējo tirgu, ir jāatgūst.

(202) Tomēr, iepriekš minētajā 16. panta 1. punktā ir teikts arī, ka "Komisija neprasa atbalsta atgūšanu, ja tas būtu pretrunā ar kādu Savienības tiesību vispārēju principu". Šajā sakarā Tiesa noteica, ka Komisija tiek lūgta pēc savas iniciatīvas ņemt vērā īpašus apstākļus, kuri saskaņā ar 16. panta 1. punktu attaisno Komisijas atteikšanos no pretenzijām uz nelikumīgi piešķirta atbalsta atlīdzināšanu, ja šāda atlīdzināšana ir pretrunā ar kādu Savienības tiesību vispārēju principu ([69]).

(203) Komisija norāda, ka Itālija un *CAMED* savās piezīmēs par lēmumu par procedūras sākšanu izvirzīja argumentu, ka Komisijas lēmums ir nelikumīgs un ar to tiek pārkāpti labas pārvaldības, juridiskās noteiktības un tiesiskās paļāvības vispārējie principi (sk. 52., 53., 54. un 91. apsvērumu).

([69]) Tiesas spriedums *RSV/Komisija*, 223/85, ECLI:EU:C:1987:502.

(204) Saskaņā ar Tiesas judikatūru tiesības atsaukties uz tiesiskās paļāvības principu ir tad, ja Savienības kompetentās iestādes ieinteresētajai personai ir sniegušas precīzus, beznosacījumu un saskaņotus apliecinājumus no kompetentiem un uzticamiem avotiem ([70]). Šie apliecinājumi, kā minēts judikatūrā, var būt tieši (piem., tiešs paziņojums dalībvalstij par kāda pasākuma spēkā esību) ([71]) vai netieši (piem., nepamatota procesa kavēšanās, līdzīgu shēmu apstiprināšana agrāk) ([72]). Atsaukties uz tiesisko paļāvību par valsts atbalsta likumību pēc būtības var vienīgi tad, ja nepastāv izņēmuma apstākļi un ja šis atbalsts ir piešķirts, ievērojot LESD 108. pantā noteiktās paziņošanas prasības ([73]).

(205) Komisija konstatē, ka izskatāmajā lietā nav pārkāpts tiesiskās paļāvības princips. Kā jau paskaidrots 147.–150. apsvērumā, Itālijas iestādes Komisijai netika paziņojušas par atbalstu. Turklāt Komisija nav sniegusi precīzus, beznosacījumu un konsekventus apliecinājumus, ka pasākums nav atbalsts vai ir saderīgs atbalsts ([74]).

(206) Pamatprasība pēc juridiskās noteiktības, ko ietver arī Procedūras regulas 16. pants, ir paredzēta tāpēc, lai nodrošinātu ar Savienības tiesību aktiem regulēto juridisko situāciju un attiecību paredzamību, tādēļ tā liedz Komisijai bezgalīgi atlikt pilnvaru īstenošanu ([75]).

(207) Ņemot vērā šīs lietas ļoti specifiskos apstākļus, Komisija uzskata, ka attiecībā uz Itālijas iestādēm nav pienācīgi ņemts vērā tiesiskās noteiktības princips.

(208) Komisija konstatē, ka pastāv pierādījumi, kas ļauj secināt, ka: i) Komisija kavējās īstenot savas pilnvaras, izvērtējot attiecīgos pasākumus, un ii) netiešā norāde, kuru Komisija sniedza Itālijas iestādēm pirms lietas izmeklēšanas atsākšanas 2013. gadā, būtu varējusi tās maldināt par šo pasākumu likumīgumu ([76]).

(209) Pirmkārt, Komisija kavējās īstenot savas pilnvaras attiecībā uz minēto pasākumu pārbaudīšanu: Komisija 2006. gada martā nosūtīja informācijas pieprasījumu, uz kuru Itālija atbildēja 2006. gada 3. aprīlī, sniedzot izsmeļošu informāciju, kurai būtu bijis jāļauj Komisijai secināt, ka vērtējamais pasākums faktiski ir valsts atbalsts. Tomēr Komisijas dienesti pēc šīs vēstules neveica nekādas turpmākas darbības, turklāt lieta tika izbeigta. Lieta tika atsākta tikai septiņus gadus vēlāk, kad 2013. gada februārī tika iesniegta oficiāla sūdzība. Lēmums par procedūras sākšanu visbeidzot tika izdots 2016. gada jūnijā.

(210) Otrkārt, netiešā norāde, kuru Komisija bija sniegusi Itālijas iestādēm pirms šīs lietas atsākšanas 2013. gadā, varēja maldināt šīs iestādes par tās likumību. Itālijas iestādes 2006. gada 3. aprīļa vēstulē apgalvoja, ka attiecīgie sausie doki ir publiskā infrastruktūra, tādēļ uz tiem neattiecas Kuģu būves nostādnes. Tomēr informācijai, kuru Itālijas iestādes sniedza Komisijai, būtu vajadzējis ļaut Komisijai secināt, ka vērtētais pasākums faktiski bija publisks atbalsts kuģu būves un kuģu remonta iekārtām, kas veido valsts atbalstu, par kuru būtu bijis jāziņo Komisijai. Tāpēc, pat ja Komisija tika informēta par atbalstītā ieguldījumu projekta būtību, laikā no 2006. līdz 2013. gadam Komisija neveica nekādas citas darbības un neturpināja izmeklēšanu, netieši dodot Itālijai signālu, ka tās veiktais raksturojums, ka sausie doki ir ostas infrastruktūra, ir bijis pareizs.

(211) Septiņu gadu laikposms, kas pagāja no dienas, kad Itālijas iestādes sniedza atbildi uz Komisijas vēstuli, līdz turpmākas informācijas pieprasījumam, kuru Komisija nosūtīja Itālijai, šajā konkrētajā gadījumā būtu varējis ļaut Itālijai pieņemt, ka Komisijas bezdarbības dēļ Komisija netieši atbalsta Itālijas sākotnējo nostāju, saskaņā ar kuru pasākums neietilpa valsts atbalsta kontroles pilnvarās un tādēļ par to nebija jāziņo. Lai gan ir taisnība, ka tas, ka Komisija nav reaģējusi uz dalībvalsts atbildi, principā pats par sevi nevar būt tiesiskās noteiktības principa pārkāpums, tomēr ir skaidrs, ka šajā konkrētajā gadījumā runa ir ne tikai par Komisijas bezdarbību, bet arī par

([70]) Tiesas spriedums *Kahla Thuringen Porzellan*, C-537/08 P, ECLI:EU:C:2010:769, 63. punkts un citētā judikatūra.
([71]) Tiesas spriedums *Van den Bergh en Jurgens*/Komisija, 265/85, ECLI:EU:C:1987:121, 44. punkts.
([72]) Tiesas spriedums *RSV*/Komisija, 223/85, ECLI:EU:C:1987:502.
([73]) Tiesas spriedums *HGA u. c.*, apvienotās lietas no C-630/11 P līdz C-633/11 P, ECLI:EU:C:2013:387, 134. punkts.
([74]) Attiecībā uz tiesiskās paļāvības principa definīciju sk. Tiesas spriedumus *Van den Bergh en Jurgens*/Komisija, 265/85, ECLI:EU:C:1987:121, 44. punkts, un *Sofrimport*/Komisija, C-152/88, ECLI:EU:C:1990:259, 26. punkts; Pirmās instances tiesas spriedumus *Mehibas Dordtselaan*/Komisija, T-290/97, ECLI:EU:T:2000:8, 59. punkts, un *Kyowa Hakko Kogyo*/Komisija, T-223/00, ECLI:EU:T:2003:194, 51. punkts; par tiesiskās paļāvības neesību nelikumīgi īstenota atbalsta saņēmējiem sk. Tiesas spriedumu *Demesa* un *Territorio Histórico de Álava*/Komisija, apvienotās lietas C-183/02 P un C-187/02 P, ECLI:EU:C:2004:701, 44. un 45. punktu un tur citēto judikatūru.
([75]) Sk. Tiesas spriedumu *Falck* un *Acciaierie di Bolzano*/Komisija, apvienotās lietas C-74/00 P un C-75/00 P, ECLI:EU:C:2002:524, 140. punkts.
([76]) Sk. Komisijas 2006. gada 20. decembra Lēmumu 2007/256/EK par Francijas ieviesto atbalsta shēmu saskaņā ar Vispārējā nodokļu kodeksa 39.CA pantu – Valsts atbalsts C 46/2004 (ex NN 65/2004) (OV L 112, 30.4.2007., 41. lpp.) un Tiesas spriedumu Komisija/*Salzgitter*, C-408/04 P, ECLI:EU:C:2008:236, 106. punkts.

netiešu norādi, kuru Komisijas dienesti ir snieguši Itālijai, un tā rezultātā ir izveidojies ārkārtējs apstākļu kopums. Tādējādi i) septiņu gadu kavēšanās sākotnējā Komisijas lēmumu pieņemšanas procesā (neveicot turpmākas darbības pēc sākotnējās Itālijas iestāžu 2006. gada 3. aprīļa vēstules saņemšanas) kopā ar ii) Komisijas bezdarbību, kuru šīs lietas konkrētajos apstākļos varētu interpretēt kā klusējošu Itālijas iestāžu nostājas pieņemšanu attiecībā uz pasākuma novērtēšanas identificēšanu un interpretēšanu, varētu būt radījusi šaubas par minēto pasākumu likumību un liegusi Itālijas valstij rīkoties, lai attiecīgos pasākumus savlaicīgi pielāgotu valsts atbalsta noteikumiem.

(212) Tāpēc, balstoties uz šīs lietas īpašajiem apstākļiem un minētajiem elementiem to kopsakarā, lai nodrošinātu ar Savienības tiesību aktiem regulēto juridisko situāciju un attiecību paredzamību, Komisija secina, ka šīs lietas īpašie apstākļi nozīmē, ka Itālijai nav pienākuma atgūt 5. iedaļā minēto nesaderīgo atbalstu par labu NOP vai *CAMED*, kas tika piešķirts pirms tam, kad Komisija 2013. gada 28. februārī nosūtīja Itālijai informācijas pieprasījumu, ar kuru tika atjaunota šī lieta.

(213) Attiecībā uz atbalstu, kas piešķirts pēc 2013. gada 28. februāra, jebkurš nesaderīgs atbalsts ir atgūstams no tā saņēmējiem. Komisija konstatē, ka pēc tam, kad 2013. gada 28. februārī tika nosūtīts detalizēts informācijas pieprasījums, Itālijas iestādes bija pilnībā informētas par Komisijas šaubām attiecībā uz atbalsta likumību un saderību.

(214) Tomēr, kā norādīts 178. apsvērumā, Komisija konstatē, ka visi attiecīgie pasākumi tika noteikti par labu NOP pirms 2013. gada 28. februāra – datuma, kad Komisija nosūtīja Itālijai informācijas pieprasījumu pēc oficiālās sūdzības saņemšanas 2013. gadā. Arī visi attiecīgie pasākumi par labu *CAMED* tika noteikti pirms 2013. gada 28. februāra, jo tas juridiskās tiesības saņemt atbalstu ieguva ar 2004. gada koncesijas līgumu. Tāpēc neviens no atbalsta pasākumiem, uz kuriem attiecas šī lieta, nav ticis piešķirts pēc 2013. gada 28. februāra.

7.3. **No NOP un *CAMED* atgūstamais atbalsts**

(215) Ņemot vērā šajā lietā izklāstītos īpašos apstākļus, kā paskaidrots 207.–211. apsvērumā, un 214. apsvērumā doto secinājumu, Itālija neatgūst jebkādas summas ne no NOP, ne *CAMED*. Šo pašu iemeslu dēļ šis lēmums neliedz nākotnē veikt maksājumus attiecībā uz konkrēto atbalsta apjomu, kas pirms 2013. gada 28. februāra jau ir piešķirts NOP (ar ministra 1999. gada 27. oktobra Dekrētu, kas pieņemts ar Likumu Nr. 413/1998 noteiktā vispārējā regulējuma ietvaros, lasot to kopā ar ministra 2001. gada 2. maija Dekrētu) un *CAMED* (ar 2004. gada koncesijas līgumu).

(216) Tomēr, ja Itālija apsvērtu iespēju piešķirt citus atbalsta pasākumus Neapoles ostā, Itālijai noteikti būtu pienākums saskaņā ar LESD 108. panta 3. punktu paziņot Komisijai par šādiem pasākumiem, lai tiktu novērtēta to saderība ar iekšējo tirgu (izņemot, protams, ja šādiem pasākumiem noteikts grupu atbrīvojums no paziņošanas),

IR PIEŅĒMUSI ŠO LĒMUMU.

1. pants

1. Valsts atbalsts, kas izpaudās kā Itālijas ieguldījumu atbalsts par labu NOP un tika piešķirts ar ministra 1999. gada 27. oktobra Dekrētu, kurš pieņemts ar Likumu Nr. 413/1998 noteiktā vispārējā regulējuma ietvaros, lasot to kopā ar ministra 2001. gada 2. maija Dekrētu, un ko nelikumīgi īstenoja Itālija, pārkāpjot Līguma par Eiropas Savienības darbību 108. panta 3. punktu, nav saderīgs ar iekšējo tirgu.

2. Valsts atbalsts, kas izpaudās kā nepamatoti zemas koncesijas maksas, ko Neapoles ostas pārvalde noteica par labu *CAMED* un ko, izmantojot 2004. gada koncesijas līgumu, kuru 2004. gada 29. jūlijā parakstīja *CAMED* un NOP, nelikumīgi īstenoja Itālija, pārkāpjot Līguma par Eiropas Savienības darbību 108. panta 3. punktu, nav saderīgs ar iekšējo tirgu.

2. pants

Itālijai nav pienākuma atgūt 1. pantā minēto atbalstu.

3. pants

Šis lēmums ir adresēts Itālijas Republikai.

Briselē, 2018. gada 20. septembrī

Komisijas vārdā –
Komisijas locekle
Margrethe VESTAGER